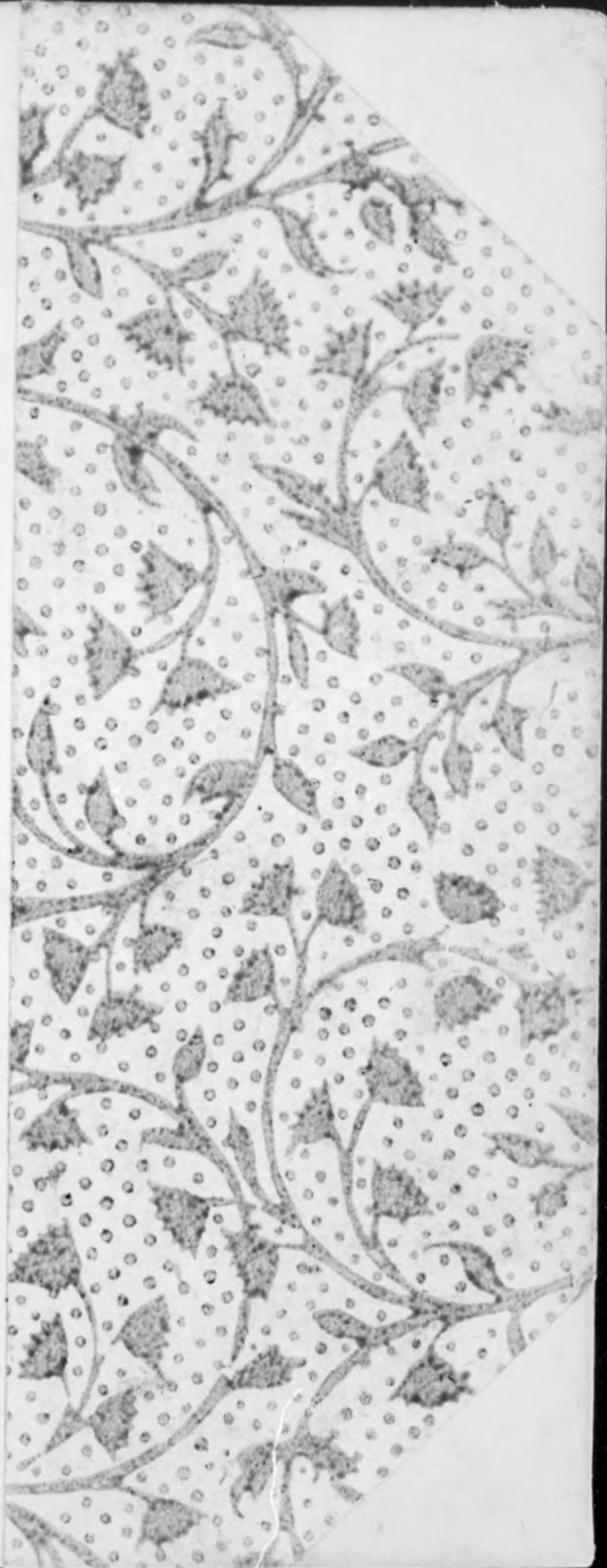


UBL: BKNOOG 302

302



Boekenroogen
302.

De Geest van BROER
CORNELIS ADRIAENSE

18302

Van

DORDRECHT,

Minnebroeder tot BRUGGE.

Verhalende vele wonder-
lijke kluchten / vermakelijke
Aerdigheden / vuyte en laster-
lijke Redenen / uyt-beeldende
zijn inwendige gestalte.



Gedruckt in 't Jaer 1687.

Aen N. B. Voornaem Burger, tot
BRUGGE in VLAENDEREN.

L Actstmael by U. E. zijnde, ben treffelijk op een Noen-mael onthaelt, en onder onse Disreden, vielen sommige op *Pater Cornelis, Adriaensz.*, wiens Klooster, gy, uyt 't Venster van U achter-Zael, my wees; en dat gy ook van U Vaders zijde, uyt een van de Devotarigen, die een Man Trouwde, u Geslacht reket, o Beruchte Afkomst van *Broer CORNELIS Disciplijn-Kinderen!* en daerom, door vertelling, my veel Kluchtige en wonderlijke Historien, van desen *Fater* bekent maecte; die ik in de *twee Boeken* van zijn *Sermoenen*, noit had gelesen: Dese zijn by my wel neerstig aen-geteeckent, en van eenige met vermaak beschouwt, die seyden, hier werd, *de Geest en het Drollige Leven, van Broer Cornelis, over ende klaer (als in een Tafereel) af-gebeeld.* De schaersheyd van zijne Predicatie, onder den gemeenen wandel, en 't voorgaende Getuygenis, heeft my, 't Pit der Quacken en Grillen (nochtans niet veel nuts over-slaende) uyt Sijn *Sermoenen*, by het uwe doen voegen, om alsoo de Wereldt, de *Geest* van soo een beruchten *Pater* mede te deelen. *Edelen Baas*, sou ook voor on-dankbaer gerekent werden, als ik imand anders dan U de eer gaf voor dit Werk, met Naem te pronken: Gy verdient het, en de hoop die ik schep, om meer andere Historien, die gy seyde, noch eenige in een oudt Boeck van u Voorzaten (in 't Kissen op Solder, daer gy op die tijdt de Sleutel niet toe kond vinden) Geschreven stonden. Hier op my verlatende, wensche U alles goedts, en gebruykt dese vuyle Geest, van *Broer CORNELIS* *Museiden.*

Q. 1.

MUSEIDEN
LETTERKUNDE
TE LEIDEN

Fol: 3

D E G E E S T

Van

Broer CORNELIS ADRIAENSZ.

Minnebroeder tot Brugge.

1. Seven Sacramenten in de Schriftuur.

BROER CORNELIS had eenmael beloost / de seven Sacramenten / klaerlyk uyt de Schriftuur / te willen bewijzen; op de Stoel komende / sey / va goetens / waer toe vele Doctoren / hun hooft te breeken met een sake zoo klaer in den Bybel als desen te boozen beloost; De seven Sacramenten staen'er spijt der Geusen kinnebakken / spreekt het Euangelium niet van vyf Garsten-Brooden en twee Vischkens / is dat niet seven / va soo siet / bondige schrift / sal de Calvinisten / in dit punct de mondt stoppen.

2. Een goet Predicant.

Als Broer Cornelis, eens dooz pasquill booz een jongh Gilleken en Billeken was uyt-gekreten / sey hy: ben ik een jongh / sot Gilleken / va een front in u-leder kinnebakken ghy verbloekte Geusen / lupsige bescheten halverstaerten als ghy zyt; va

¶ 2

loopt

loopt door den Dupbel van der Hellen / en
zaelt daer u pasquillen; Ik houde my sel-
ven / wel soo wijfen en degeliken Predi-
kant als'er op Preek-stoel komen mag; Ik
preek u geen droomen / of beuselen ou / va-
ik derf my wel stoutelyk beroemen / dat
mijn sermoenen de behoudenisse van t' Ca-
tholijke Gelobe / en Christen Keltghe in de
Stadt van Brugge geweest zy / en sonder
my had'et hier / als elders / gedaen geweest.

3. Maeghden Schaemte verwonnen.

Onse Pater lang met Calleen, dat een
bevallig Diertje was / van de secrete ge-
hoorzaemheid gesproken hebbende / hoe
die was / watsse te wege bracht / en beson-
der den heyligen Maeghdom dienstigh /
sey hy, is 't niet alzoo mijn kindt; Sy ant-
woorde ja eerwaerdige Pater. Hy seyde:
wel mijn kindt / zo is 't dan van noode / dat
ghy met heilige onderdanigheid doe / dat
ik u sal gebieden. Hier mee sette hy sig
op een spongie van een bedde / en Callee-
ken moft ontrent twee schreden van hem
staen. Doen sey hy: Mijn liebe kindt om
u uit dese beschaemtheit te verlossen / die
ong alle beletselen en verhindernisse doet
om tot de secrete boete te komen / zoo
gebiede ik u alle heilige onderdanigheid /
dat ghy u schaem sult ontkleeden / en daer
door

door de schaemte verwinnen. Sy ant-
woorde: Eerwaerdige Pater / dies sou
ik my immers al te seer schamen / hoe sou
ik dat doch konnen doen? hy sprak, siet
mijn kindt / het moet zijn / onser beider za-
ligheid hangt'er aen / daerom doet alle
beschaemtheit aen d'een zijde / en doet
mijn gebiedenisse. Sy seyde / aeh Pater /
ik heb u veel liever alle mijne aenbech-
tingen en vleeschelike gedachten nu
voorraen te belijden / dan die te doen / my
dunkt ik veel liever sou sterben / daerom
scheid my dese gebiedenis quijt. Hy sey-
de neen / dat en mag in geener maniere
wesen: Ou / ghy en soud sonder dit te
doen / nimmermeer tot een volmaekte
debotarige konnen werden / want hier
door sal alle schaemte en gebeynstheid
uit u verdrijven. Dit is de eerste toc-gang
tot de ontfangenis van heilige discipline;
daerom zijt mijn gehoorzaam / mijn kindt.
Hier mee onthaekte zy haer Lijbeken / en
trok 'er upt / en als zy daer na haer keurs-
ken begon t'ontrijgen / en haer de tranen
uit d'oogen velen / sey hy / va grijpt een
moede / strijdt bromelijc / tegen alle schaem-
te en gebeynstheid / ghy sult'er eer-lang
victorie oer krijgen / dan sal 't al blijd-
schap en glorie zijn. Maer zy ontkleedt
zijnde / en poogende ook hun hembd uit
te

te doen/ soo benaude haer de schaemte soo/
dat se flauw van herten wierd. Broer Cor-
nelis dit ziende / liep na zijn schapzop om
bersterkende krupden te halen / en bracht
Calleken weder uit die flaute. **Doen** sep-
de hy / 't is dese reys genoeg / mijn kindt/
wy sullen 't hier by tot de naeste reys laten
bliven / dan sult ghy noch andere maegh-
dekens / tot exempel vooz u oogen by u
hebben / op dat gy vyz-moedigh de be-
schaemtheid mooght overwinnen. Cal-
leken weder gekleedt / en gereed om te
gaen / most zweeren / dit heymelijck te
houden / en de gesette dagh / weder in de
Disciplijn-kamer te komen.

4. Wonderlijck Spectakel.

Calleken, als voren beloofst / weder ko-
mende / had Broer Cornelis twee schoone
jonge Maegdekens / nebens haer / ontbo-
den / die haer beide ontkleeden / en geheel
naecht vooz hem stonden. Calleken dese
wonderlijke vzeemdighetu aen-zende/
wierd weder beschaemt / en met roodhetd
in 't aensicht ontflecken. Broer Cornelis
dit ziende / zat al stil (terwijl de naech-
te maeghdekens vooz hem stonden) en
sep / al ziende dit spectakel : Wa / soo siet/
dus doende sullen wy eens overwinners
worden over de schaemdelijcke be-
schaemt-

schaemthepd / die ons groot letsel doet/
in ons goetd / deugdelijck / en heiligh vooz-
nemen : wa / alzo moeten wy de geveynst-
heid overwinnen / en uit ons wegh dzyben/
wa / zy souden ons altydt / in den wegh van
heilige deughden hinderlijck zijn : Wa zoo
siet. Dit ontkleeden was al dikwoils te
doen / en duurde somtijds drie oft vier
Maenden / eerse de discipline mochten
ontfangen / tot de beschaemtheid ver-
wonnen was / want zy mosten selfs garden-
vzengen / en de Discipline begeeren.

5. Weduwen Discipline.

Na dat de Weduwen / vooz Br. Cor-
nelis, op de pzeck-stoel / van haer on-reine
begeerte en quade genegentheden / daer-
se dagelijck in leefden / onderwesen / en
ontrufft waren / komense by hem om raedt ;
De leelijke of beschrompe vellen / wees hy
na hun Biechtbaer / om dikwoils en wel te
blechten / maer tot de jonge / schoone en die
hy in zijn debotarischap begeerde sepde hy :
sulche in-wendige sonden / en bleeschelijcke
vzeecken / mosten aen haer lichaem geka-
stijdt / en met uitwendige straffe verbeterd
worden ; dit stonden de bedroefde Wrou-
wen garen toe ; souden derhalven op de
bestemde tijdt en plaets / tot de secreete pe-
nitentie komen. Na datse met de handt op
de

de bozst/ aen Godt hadden gezworen/ haer mans/ ouders/ noch wereldtsche noch geestelijke menschen/ dese discipline te openbaren. De Disciplijn-hamer was tot Calle de Najage; als de gehoude vrouwen en weduwen/ daer d'eerste reys namen/ soo gaf sy haer een roede/ seggende/ mijn lief/ tegen de naeste reis koopt een besem/ maekt'er Garden af/ en bzingt'er elke reyse een mee. Broer Cornelis, dan komende by zijn biegt-Dochter/ sep: Nu wel aen mijn dochter/ om dese heilige discipline/ en secrete boete bequaemelijk te ontfangen/ is 't van nooden dat ghy u lichaem ontbloot/ daerom gebied ik u op alle gehoorsaemheid/ dat ghy u ontkleed. Als haer de vrouwe dan na zijn gebiedens naecht ontkleed had/ gaf se hem de roede/ en begerde ootmoedigh/ dat hy haer sondig lichaem wilde kastijden. 't Welck hy dan langhsaem met kleine slagen/ om meerder speculatie te nemen/ dede/ en dan bequaemense de Absolutie; Hoe jent was dat.

6. Gedienschtig medelijden.

Des Winters/ als de scharpe koude niet toe liet/ om Naecht te ontkleeden: Dan moesten de disciplijn-kinderen neder-leggen op een groot kussen/ daer na lichte Water haer klederen van achteren op/ en discipli-

ciplinerde hun achter-kasteel alsoo; en somtijds moestense eens om-gekeert werden. Sulck medelijden genoten ook dikwils de gehoude vrouwen/ die niet langh van hups mochten wesen; oft den weduwen die lange onder zijn discipline gestaen hadden. Ja ten laetsten liet hy wel toe/ dat zy de discipline van Calle de Najage alsoo ontfingen. De dagelyksche bermakelijkheden/ verliesen ook dooz de gewoonte/ hun soetigheid. Wa soo siet.

7. Tandeloose Besje.

Broer Cornelis, Predikende van 't Sacrament des Nutters/ sep: Wa goetkens/ dese week/ hebben de lupsige en versmachte Maegh-Predikanten/ oock haer sober Abondmael gehouwen/ dat zy doen; en een oudt tandeloos Besje/ kreeg by gebal een kofst/ (ik segh by gebal/ want anders sijn denser altydt de kofsten af) en hoefs beet en knauwde/ 't wou niet deur haer ketters keel-gat/ maer was genoodsaekt/ 't selvs in haer dief-sak te steecken. Wa soo moeten die Apostaten baren/ die de Communte/ uit handen van onse Priesters niet willen ontfangen; dat se daer in stikken.

8. Geestelijke Vreughde.

De Maegden en Weduwen/ onder het

debotarlschap / hadden ook somtijds een dagh van recreatie / en vermaek. Van vergaderden zy tot Jongh-vrouw Pr. en na haer doodt tot Kalle de Najage, daer brachten sommige goeden wijn / andere gekookte spijs / en waren also met haren Pater Cornelis t'samen vrolijk: daer song men liederkens / en sepden Referepen: Zoo gebiel'et in 't laetst / dat Broer Cornelis door kracht van de Wijn seer verheught was / dat hy Jong-vrouw Pr. by de handt nam om met haer eens te Dansen. Françijnken Vougenaeers, die sonderling wel song / speelde een gailiarde / met de Maondt / door een Kam. Als Broer Cornelis zyn galjaerde voldanst had / kuste hy Jongh-vrouw Pr. 't welck onder haer-lieden al sonder argh geacht / en met goede oogen beschouwt wierd / want daer staet in Glossen; indien een geestelick man omhelst een vrouw / men moet nemen en verstaen / dat hy dat doet om haer de Benedicte te geven: Wa / weg met de oude / die een kus der geestelijcke zoo schandelijck als Oerspel hebben geschat / wy houden 'et met vrolijcke Hartekens.

9. Kennisse in de Hooge Schole te Loven bekomen.

Als Broer Cornelis met Jacob Kore, was disputeerende / en Jacob een plaetse
 uit

ult de Openbaringe Johannis boortbraght; voer onse Pater in dier noegen tegen hem uit: **Ou** / ba wat verstant hebt ghy doch van S. Jans Apocalipsis, ba in wat Universteit hebt ghy doch Gestudeert / op 't Weef-getouwte pepns ik; want ik versta dat gy maer een arm Wevertje of Kaers-gietekken bent geweest / al-ter ghy dus hebt loopen Preken en Herdoopen / hier buiten in 't Griethups-bosch / ba ik heb immer te Loven ter Schole gelegen / en zoo lange in de Godicheit gestudeert / ba en noch en versta ik my van den Apocalipsis van S. Jan niet met allen / dat ik zo en doe; beter op 't Disciplineren / der Vrouwen en Maegdekens.

10. Maeghden discours, over de Secrete Penitentie van Broer Cornelis.

Kalleken, daer van te boren af gesproken is / niet weynig / over de secrete Penitentie / van onsen Pater ontruff zijnde / ontmoetede eens / op de Blaming-Brugge / Becken Pr. en Aelken van der B. die in 'et Froode Susteren Klooster / de Susterkens had wesen bezoeken. Na dat dese drie Maeghden elkander vrendelijck gegroet hadden / zoo begoft Kalleken te suchten / en van inwendige bezwaernis te klagen. Aelken vzaeghde de oorzack: Kalleken
 N. 6
 septe /

sepde/ in 't geen dat'er tusschen onsen Eer-
 waerdigen Vater Broer Cornelis en Jong-
 vrouwe Pe. gebeurt is/ Aelken wilde sulks
 ten besten keeren/ en sep 't was sulks een
 grooten saek niet/ maer alleen een teeken
 van zijn on-gedepnstheid en openheid van
 herten. Calleken sepde/ ik en ben daer
 niet gerust in/ men staet daer Moeder-
 naekt met de . . . booz hem/ en hy is
 ook een mensch/ wat breekt men of hem
 iets menschelijcks mocht over-komen.
 Aelken wierde over dese woorden ont-
 roert/ seggende/ hoe mooght ghy sulke
 on-discrete woorden van onsen Vater uit
 u mondt laten gaen/ daer ghy hem soo heil-
 ligh en zoo deughdelijk kent? Calleken
 sepde/ wy moeten nochtans bekennen
 dat hy ook een Mensch is/ van bles en
 bloedt. Aelken antwoorde/ 't is een En-
 gel/ in een menschen lichaem/ die niet
 en sondicht/ al is 't dat wy sulks niet en
 begrijpen en verstaen. Calleken sepde/
 Ik neem dat hy niet en sondicht/ maer of
 hem nochtans in 't naekt vertoon en iets
 menschelijcks over-quam/ hoe soud ghy
 u houden/ want waer 't dat gy 't hem toe-
 liet/ zoo en soud ghy des niet-te-min son-
 digen; Aelken antwoorde/ Ik soude het
 gewillig laten doen/ al soud'en er ook seben
 kinderen af komen/ want ons Heere en
 sou-

soude my dat booz geen sonde rekenen/ dat
 ben ik seker/ om sulken heiligen Mans
 wille/ die dat sonder bleschelyke genegent-
 heid doen soude. Calleken sepde/ Ik ben
 dat niet seker/ noch mijn gehoorzaamheid
 en strekt zoo ver niet; hier mee schelden/ en
 eindigde dit vermakelijch discours.

II. Fijne Reden tegen de Magistraet van Brugge.

Vater Cornelis in verscheide van zijde
 Sermoenen sig heugelyk hebbende ge-
 toont/ over de doot van de Graven van
 Egmond en Hoorn, en vermerckende dat
 sommige van de Magistraet en Gemeente
 daerom bedroeft 't hooft keten hangen/ en
 op hem dapper misnoegt waren/ voer hy
 dus tegen'er uit: Ja 't is waer/ ba en
 en werd dat niet qualijk genomen/ ja/ ha/
 ik geesse mijn stinckert/ mijn bystert of
 mijn hak-gat wel eens te kussen/ die dat
 zoo eubel nemen/ of die my daerom soud'en
 meenen de blase/ oft de galle/ te breeken/ ba
 my en konnense daerom niet doen/ Ik sal
 't breeken in spijt van alle die gene die
 't leedt is; ba zoo siet.

12. Suyverheid van der Paus Moeder.

Op een tijdt was onse Vater by de Au-
 gustinen ter Predicatie gegaen/ en hoo-
 rende

14 De Geest van
rende seer sprecken van de supberhepd
Mariae, hoe die sonder erf-sonden wesende/
haer Soon reyn hadde ter wereldt ge-
bzacht; en upt gaende/sep tot zijn Gesel/ba
en soude niet met zoo veel recht/des Paus
Moeder sonder oorspronkelijke sonden ge-
weest zijn/ wijl Maria maer het Heylige en
zp zijn Heyligheid heeft voort-gebzacht.
Pater Terendanus, tot wten hy sprak/sepde/
't behoorde wel soo / dan wy bevinden dat
de Pauselijke Moeders/boven de erf-son-
den/ noch met veele dadelijke sonden / ook
die schandelijk booz de wereldt zijn/ en van
de Oberheid behooren gestraft te werden/
zwanger gaen / Wa Jesus / sepde Pater
Cornelis, zwijgt dit.

13. Miraculen in't Beeldt-stormen.

Als Broer Cornelis, de af-grijfelijke
beeldt-stormerpe / der vermaledijde Geu-
sen / en verdoemde Calvinisten / hevig
had uit getlert / sep hy: Och hoe hebben se
al-omme zoo schandelijk en vbandelijk/
met de beelden Christi en met het kruys
Christi geleest: ba / zp hebben 't aen
hoorden achter straten dooz sijk en dooz
front gesleept / en daer na met bijlen in
stukken gehouten. Och! hoe hebben se
in veel Steden het Eerwaerdige H. Sa-
crament/Gods waerachtigh Ishaem/ met
boeten

Broer Cornelis. 15
boeten getreden en gedzabbelt: Ja se heb-
ben daer-en-boven in de Sacrament-hup-
sekens en in de Donten gekacht en gesche-
ten. Wa goe-kens hier van zijn seer won-
derlijke miraculen geschied / die secker en
waerachtigh zijn/ba die sommige Geusen/
als zp upt de Sacraments-hupsekens en
uit de Donte quamen / daer zp in gesche-
ten hadden/ zoo waren zp alle zoo zwart/ of
leelijk / als baerlijke dupbels van der hel-
len. Wa noch hedensdaeghs is'er een pa-
gite van een grooten Geus / die blijft noch
al springende tot aen den solder toe/ om dat
hy op het Eerwaerdige Sacrament des
Autaers / met Boeten gedzabbelt en ge-
sprongen heeft/ in dese Beelde-stormerpe.

14. Verscheyde Wegen na den Hemel.

Broer Cornelis met Kalleken sprekende
van de heymelijche Pentrentie / en sp niet
komende gelooven/ dat die noodsaeckelick
tot de Zalighepd/ of den rechten Wegh na
den Hemel was/ sep hy/ ba ich moet u eene
gelijckenisse booz-stellen / om u mede te
papen/dat sien ik wel. Ik neme/de Stadt
van Romen is 't Heymelijck/ en daer soude
gaern veel groote scharen van volk der-
waerds reysen / sommige van die Tens
nemen haer weg dooz een woestijne / daer
zp in dupsent perikulen zijn / om van de
wilt-

wilde beesten gescheurt en gegeten te worden/ eenige andere menigthe van Volchs/ nemen heur weg dooz een gebaerlijke passagie/ daer sy in dupsent perijkelen zyn/ om van de Straetschenders oft Roovers vermoort te werden; sommighe andere nemen haer weg ober een seer hoog gebergte/ daer zy in dupsent perijkelen zyn / om van boben neder te vallen/ en den hals te breeken/ of in den sneeuw te versmachten; ander groot geselschap varen ter zee/ te Schepe derwaerts/ en hebben onderwegen veel af-grijffelijke Tempceften/ van winden en on-weder of schip-bzeuke/ zoo dat se zyn in hondert dupsent gebaren/ van te versmoren / nochtans zy komen alle ten lesten noch binnen Romen: Maer met seer groote verwondering. Nu is'er noch een ander kleen hoopken volchs/ die weten een heymelijck/ verborzen/ smal/ nauw wegsken/ dat geheel seker en sonder eenig perijkel is/ daer dooz zy te Romen komen. Verstaet ghy nu de gelijkenis Calleken: Den nauw en sekeren weg / is de secrete Discipline; ba die bzeught ons eerder in den Hemel/ eer wy 't pepnsen.

15. Heymelijke discipline in de Schrifure.

Calleken verder aenhoudende/ of Broer Cornelis de discipline niet uit de H. Schrif soude

soude konnen vertoonen: hy sep ja: ba en staet'er niet in den 31. Psalm: Veel zijn de geesselen der sondaren. En in 't Heplige Euangelte staet daer ook niet: Wee den knecht die des Heeren wille weer, en niet en doet, want die sal veel slagen ontfangen. Wat seght ghy hier toe Dochter; dit is immers Heplige Schrifure. Calleken sepde/ Vater ik heb u dat dooz henen hoozen Bzeken/ en gy en maechte geen gewag van heymelijke discipline/ oft secrete penitentie. Broer Cornelis sepde; ou/ ba als ik op mijn Bzeek-stoel sta/ zo en Bzeek ik niet dooz u/ maer booz de werelddgesinde menschen/ die noch in bleeschelijke genuchten leven/ en de discipline niet verstaen. Ba/ zo doen ik.

16. Gardiaens getuyg'nis van Broer Cornelis.

De boornoemde Dochter/ om haer selven van dzoefheid en weemoed/ ober de secrete penitentie te ontlasten/ ging eenmael by den Gardiaen van't selve Convent/ daer Broer Cornelis in was / en begeerde zyn oordeel/ ober den handel van de genoemde Vater/ 't welk hy lang wetgerde / doch ten lesten/ siende Calleken geheel ontroert / en in haer consciencie verflagen/ sep: Broer Cornelis, is een daer Christus af sprek: Wee, wee, die een van de minste argert, die in my gelooven, het ware hem beter eenen Molen-steen aen

aen zijnen hals gebonden en geworpen in 'et diepre der Zee. Dochter laet u dat gesepdt zijn; want gy weet nu hoe gy u booztaen te houden hebt. Dit was genoeg gesepdt/ en daer mee lag de secrete Penitentie van Broer Cornelis, in 't voet-zandt.

17. Papist is een eerlijke naem.

Ma dat Broer Cornelis met zijn gewoone zeedighepd op de Calbtuiften/ en Erasmi-
nen/ dapper getert had/ sep hy/ ba goelens/ die versmachte Geusen noemen ons He-
denen/ Afgodisten/ en noch met een nieu-
wen naem Papisten: ou ba / Papisten is
doch een eerlijken naem, daer sich niemand
behoorde aen te storen; want het zoo veel te
seggen is/ als geestelijke kinderen van onse
Hepligen Vader den Paus/ Gods Stadt-
houder op der Werden. Ha/ ha/ laetse ons
dan by Papisten noemen/ dat se zoo doen.

18. Kracht van een Minnebroers-kap.

Onder alle onderwijfinge die Broer Cor-
nelis had gegeven/ was desen aen een oude
brouto/ dat zy/ wil dese zaligh sterben/ most
sterben in een Minnebroeders kappe/ of ten
minsten haer sterbenden arm/ in de kappe
stecken; om te on-langer in 't Dage-bier te
leggen. Ma d'inhoud van de affairen van
S. Franciscus drie Ordenen/ daer staet ? zoo
wie

wie sterft in een Minnebroeders kappe/ en
berkieft daer in begraven te zijn / die heeft
berlatenis van d'eerste vierendeel van zijn
sonden / dooz onsen H. Vader den Paus
Nicolaus de III. Dit heeft Paus Clemens
de I V. met een ander vierendeel/ en Paus
Urbanus de V. met noch een ander vieren-
deel vermeerdert; in voegen die also komt
te sterben/ en begraven te worden/ die heeft
drie deelen quijtscheldinge van alle sonden;
maer het leste vierendeel moet in 't Dage-
bier af-gedaen werden: zo dat de kap geen
kleen boozdeel en doet om na den Hemel te
gaen/ timmer zo veel of den sterbenden met
een natte sak om d'oozen gesmeeten ware.

19. Luytersche Avondmael.

Onse Vater eens sprekende/ van 't Sa-
crament des Nutaers/ sep: ou/ ba wat is
doch van die versmachte Luteranen en
Martinen/ ik hebbe een nieuw gedrukt
Testament gisten/ daer voozen in een plaet
gesneden/ ja zijn oock verscheide soodanige
schilderpen/ Christus met zijn Discipelen
het Avondmael schijnt te houden: Ba in
Christus plaets sit Luther met zijn op-gebla-
sen haken en balgh aen de tafel: Philippus
Melanchton, bekleet Petrus plaets; Geor-
gius Major, rust in S. Jans plaets/ aen Lu-
thers kinle; Eberus is hun S. Andries; Hef-
sein-

seingerus Jun S. Philips; Pomeranus ver-
beeld S. Jacob; Alestus S. Thomas; en Justus
Jonas de knecht van Luther/ sit in de plaats
van Thadæus, ba men behoorde hem de
plaats van S. Jan gegeven te hebben/ zijnde
Luthers troetel-kindt. Ou/ is't nu geen tijdt
om te lagchen/ nu die verfmachte/ luyfge/
Duitsche Martijnisten/ soo jent het Avond-
mael van onse Heere af-beelden/ sy sullen
hier na met Hets buur gestraft werden.

20. Gramschap op de Magistraet tot Brugge.

Als den Bisschop van Brugge, begeerden/
men sou pertinente kennisse nemen/ wie te
Bieghte of ten Sacramente geweest was/
oft niet/ en de Magistraet der Stadt/ dese
nietewigheyd hem niet wilde in-willigen;
was Broer Cornelis dul en rasende/ had
genoegsame stof/ dus uit te baren: ba goe-
kens nu is hier wederom den Duphel te
hoopen niet desen wedersporigen Magi-
straet van Brugge, ou men kan'er doch het
of han met: ba/ ik soude wel uit mijn bel-
spzingen: ou/ ba/ ik soude wel buur spou-
wen/ soo ben ik verstoort ba/ het is on-ber-
draeglijk. Jae Jesus Maria/ sal hier geen
raedt toe zijn? sal mense dus al laren doen
watse willen? ba/ dat ik Bisschop ware/
ick soude dese niet eens willen aen-sien: neen/
daer soude ik te hrul toe wesen/ en ick soude
wel

wel middel binden om't volck tot de Bieg-
te te dwingen/ en ten Sacrament te ko-
men/ 't en mag also niet gedaen zijn: want
zy konnen't Sacrament ook wel in snupt-
doeken wederom brengen/ en hangen'et aen
de Ring van de Parochi-papen Deur/ en
schrijven daer Brieven by als dat zy 't on-
der beide speken willen hebben/ gelijk tot
Sint Wouburge is gebeurt. Ba/ en sou men
daer op niet letten/ en wilt gy Magistra: en
daer op niet toe zien/ zoo acht ik het Heplig
Conciltum van Trenten/ niet een Mispel.

21. Duytse Leeren-Eersgaten.

De t'samen verbondene Edelen/ hadden
nu een Request/ om verlichinge van Plac-
katen/ en tegen de Inquisitie/ aen de Gou-
vernante deser Landen ober-gelebert/ dit
mighaeghde Broer Cornelis, zoo dapper/
dat hy met een pffelikh geroep en getier uit-
barste. Ba/ goe-kens/ siet doch nu eens/ om
de Passie Gods/ dien ik nu Preke/ swaer
mede dat wy doch moeten geplaeght zijn.
Ou/ ba/ dese beropde magere Jonckerkens/
nu zy geheel bachten naekt zijn/ nu zy 't al
deur de billen gelapt/ al verloopen/ al ver-
hoert/ al versnoert/ al verlust/ al verlekt/
al verschokt/ al berdobbelt en al vertrum-
pheert hebben/ nu en wetense niet/ waerse
't soeken willen/ ba/ ou/ sietse nu doch eens
komen is't de Geusen dat mense hiet/ dese
Duyt-

Duptschen/dese Leere-eersgaten/ die hier komen/ en hebben nauwlijks een beroefien nagel/ om haer schijt-gat te krauwen/ en meenen hier nu ook een veranderinge in de Religie te maken/ om alsoo aen nieu goedt te geraecken: ba/ haddense doch het Kercken goedt/ der Popen goedt/ en het Kloosteren goedt/ van dese Landen/ ook in haerliederen krauwen: want/ elaes! het Kercken goedt/ der Popen goedt/ en het Klooster goedt/ van Duptslandt/ is al langh achter deur gesaeght; ba/ sy moeten nu toefsen/ om elders meer te krijgen: ou zy moeten komen besten of hier in dese Nederlanden niet en schuyt/ ba tjan/ zy en hebben byloo niet qualijck booz/ ba/ mogten zy soo met een Requesten daer aen geraken/ ba/ siet waer mede dat wy gequelt zijn. Om dat de Duptschen meest leeren of semen boeken dzagen/ noemt onsen Pater haer leeren eers-gaten.

22. Hostie met voeten getreden.

Ba/ goe-liens/ ick moet u verhalen/ sey Broer Cornelis, wat laetst van een Roman, die van Luther een Sacramentaris/ en daer na een vermaledyde Herdooper is gewozden. Ou/ ba/ dese verbloekte mensch/ soo hy op een seecker tijdt/ het ketters Nachtmael aen de zijne upt-deplde; nam
een

een Hostie en toonde deselve aen al het volck/ en soo hy de selfste gebroken had/ riep hy/ ick bid u Broeders/ siet waer is't vleys en bloedt/ dat men seydt daer te wesen/ en werpende de H. Hostie/ o goddelooshepd! ter aerde/ sey hy/ waer het sake/ dat daer het lichaem Christi waer/ soude hy sich selven niet wederom verheffen/ en op den Nuttaer stellen? sou hy den Blixem niet doen upt den Hemel komen/ om dit ongelijck en blasphemie te wrecken? Ba/ snoode woorden/ die de Dupbel van der Hellen/ niet erger sou konnen practiseren/ op dese manier soo argueren noch dagelijck de Sacramentarisen/ Zwinglianen ende Calvinisten; doch dat moet in 't minst niet verminderen 't geloof van dit H. Sacrament/ maer meer doen vermeerderen/ siende de verduldighepd en berdaegsaemheid/ van den Heere onsen Godt Almachtigh/ al of Godt 'allen sonden gereed staet/ om alle blasphemierders booz den Blixem te vernielen/ of de aerde open te doen/ om deselve ter sondt te verblinden; en bepd/ en bepd/ Godt sal se wel binden.

23. Vive le Geus.

Na dat de Magistraet/ en de Edelen/ dapper waren dooz-gestrecken/ most Pater Cornelis oock het gemeene gespuys eens te
keer

heer gaen. **Ba/ sp/ seyd hy/** dooz dien het gemeene Volcksten van Antwerpen hebben leggen roepen/ als dien Brederode, (die de roer bluck van alle Geusen is/ soo ick hersta) weder met zijn Geusen dooz Antwerpen na hups trock/ **Vive le Geus, Vive le Geus,** min of meer/ dan offse upt-sinnigh/ rasende/ dul/ en bezeten geweest hadden/ daerom moet men nu al dese Nederlanden deur/ aldus bijster leggen brieschen en roepen: **Vive le Geus, Vive le Geus,** **ba/** besiet doch eens met wat maledictien en ebelen dat dit volck nu besmet is: **Ba Jesus/** p wat een dullighepd/ en betooverthepd dat dit volck nu ober-gaet/ rijk en arm/ edel en on-edel/ jong en oud/ **Wrouw en Mans/ ba/** waer dat nu pwers een maeltijdt is/ men moet'er upt een houten schortel drincken en roepen dat by-nae de kele scheurt/ **Vive le Geus, Vive le Geus,** **ba/** Godt gebe dat den dranch/ het sp **Wijn of Bier/** veranderen moet in vupl walgelyk schotel-water/ ja in vupl abominabel stinckende zeep-sop/ daer de bekackte of bescheeten hemden en staep-lakens in gewaschen zijn: **Dat moet soo geschieden.**

24. Jonge Geuskens gegeneroert.

Als Broer Cornelis, in zijn teem het eerste vers van den eersten Psalm upt-seyde:

seyde: **ba/** goe-liens/ hoe ober-dencken de Geusen en Geusinnen/ **Gods Wet** dagh ende nacht? **Ba/** siet wat'er doch af gekomen is/ van dese nacht **Predicattien:** **ba/** die jonge Dochters/ Jongh-wijfs/ en ander Maeghdekens/ die men aldus heeft by machte laten loopen/ hooren de Calvinisten prediken: **ba/** ten meesten-deel gaen alreede met groote bupcken/ **ja/ ja/ is't** nu niet wel gepreecht/ dat mijn Dochterkens nu met de bupck vol beentjes/ of vol jonge Geuskens of Geusinnkens t'hups komen: **ba/ sp/** vuple mocken/ **sp/** heete teden: **ba/ is't** secker daerom dat ghy soo gaern de **Predicatie** loopt onder de Calvinisten? **Ba/ ba/** soo en gebet my geen wonder/ s'er dat te halen.

25. Placaten gemodereert.

De Magistraet van Brugge, wikkende om de grootste strengighepd/ de Placaten des Koninghs modereren/ wierd onsen Vater seer verbittert/ dat hy scheen upt-sinnig sullen werden/ seggende/ **ba/** wat on-zallick tijdt beliben we/ dat men spreekt van modereren/ de vermaledijde Calvinisten moeten tot de wortel upt-geroept werden; want onsen Koning wil niet eens van een moderatie op de Placaten hooren spreken: **Hy wil plat upt/ dat zijn Dabers**

Keysers Caroli Quinti Placaten tegen
 Ketters gemaakt/en die hy na zyn Vaders
 doodt selve heeft bevesticht/ in kracht en in
 Wesen sullen blijven/ en dat men se wel
 strengelijck ende rigoureuuselijck onderhou-
 den sal/ met strengighepd on-gemodereert
 want daer en is geen modereren aen. Wa-
 ich hache in de moderatie/ ich schijte in de
 moderatie/ich vage mijn poozte aen de mo-
 deratie/ ja mijn vupl bescheeten eers-ga-
 vage ich wel eens aen de moderatie; ba so
 fiet: al deur wegh aen een Galge met dese
 verbloekte Calvinisten/ en met heur-lic-
 der verdoemde Haegh-Predicanten: Wa-
 hangh op/ hangh op al: ba/ dit Placat
 noch niet dan te veel gemodereert: ou me-
 placht se al levende aen een staech te ver-
 barnen/ ba/ nu is 't maer te hangen: Ou
 ba wy Catholijcken/ bederbent al met on-
 goethepd/ met onse compassie/en met on-
 slappighepd/ dat wy soo doen.

26. Propheet van Brugge.

Als de Calvinisten/ Herdoopers ende
 Martinisten/ dooz geheel Vlaenderen
 Zabant openbaer begosten te Preecken
 sep onsen Vater in zyn teem ober de
 2. Psalm. Ou/ ba het komt nu aen van al-
 le kanten/ al t'effens en t'eene-mael up
 ba/ het ontdeckt hem nu al/ dat'er tot

oe in een hool gedoocken heeft gelegen:
 Ba/ wat dupsendt Dupvelen sou'er noch
 konnen opt komen/ ba soo fiet/ ba splijt het
 heplige Christe Catholijcke geloobe/ in
 honderd dupsend stucken/ en rucht'er elck
 en deel af: Ba dan ou en heb ich 't niet wel
 geseyt/ dat'er al dit af komen soude, ben ich
 noch al een mypte-makerken en leugenaer-
 en: ba/ en is 't noch wel gerequest? Is
 t noch al wel gelibertept? ba/ daer soude de
 jaerlijcke Dupvel van der hellen mede
 weelen. Waerom grimmien en rasen dese
 Hopdenen/ dese goddeloose Geusen/ dese
 verdoemde Calvinisten/dese wreede tyran-
 nige Huggenosen aldus? Waerom rasen
 en murmereren dese vermaledijde Her-
 doopers aldus? Waerom rasen dese ver-
 bloekte Lutheranen of Martinisten al-
 dus? ba/ heb ich 't u niet geseydt/het soude
 soo gaen.

27. Verscheyde Gods-diensten en Leeringen

Broer Cornelis, Preekende ober de
 woorden des Psalmist: De Koningen der
 Aerden en de Princen worden op-roerigh,
 sep/ ba goe-llens/ dooz de Koningen en
 Princen/ zyn voch te verstaen/ Hartogen/
 Eraben/Heeren en Magtstraten. Ba/dese
 alle schijnen een verbondt/ tegen Godt en
 zyn Zoon gemaecht te hebben; tegen het

Catholijcke Geloof / om dat gantsch en gaet te niete te doen / op dat de Eere Gods en de Naem Christi geheel te vergeten verdonckert en upt-geroepd soude werden. **Ja** / schijnt het niet dat se tegen malckander gesepdt hebben: 't sa / ghy Hartoge van Sassen / ghy Hartoge van Brunswijck / ghy Hartogh van Lunenburgh / en ghy Hertog van Mekelenburgh / laet ghy in u-liever Landen de Leeringe van Luther, of de Confessie van Augsburgh preeken: **Ich Pales-Grave** / **ich Landt-Grave van Hessen** / en **wy Kegeerders van Zwitserlandt** / sullen in onse Landen de Leere van **Zwinglius** laten preeken. 't **Sa** / ghy Hartoge van Wittenberg / laet in u Landt de Leeringe van **Brentius** preeken. **Ich March-Grave van Brandenburg** / sal in mijn Landt de Leeringe van **Swinckfeld** laten preeken. 't **Sa** / ghy Hartoge van Cleve / laet ghy in u Landt de Leeringe van **Adiaphora** en **Kassander** preeken. **Ich Hartoge van Pomeran** / sal in mijn Landt de Leeringe van **Osaender** laten preeken. 't **Sa** ghy **Koningh van Denemarcken** / ghy **Koningh van Zweeden** / en ghy **Koningh van Poolen** / laet ghy in u-liever Landen de leeringe van **Servetus**, of van de **Trinitarii** preeken: **Ich Koningh van Prancrich** / **ich Koninginne van Engelandt** / en **wy**

wy Gouderneurs van Schotlandt / **wy allen in onse Landen** laten preeken / de **Calvinisten** of **Sacramentarissen**. 't **Sa** ghy **Praven van Embden** of **Oost-Vrieslandt** / ghy **Heeren van Dansick** / **Bremen** / **Munster** / **Westfalen** / **Hampden** / **Deventer** / **Stool** / laet ghy in u-liever Landen en Steden / de **Leeringe der Doopers** preeken. **Wy Gelderschen** / **wy Drielen** / **wy Hollanders** / **wy Zeelanders** / **wy Vlamin-** / **den** en **Brabanders** / sullen in 't **Heymelijck** laten preeken de **Adamiten**, die **David-Jo-** / **sten**, die van 't **Hups der Liefden** / de **ceest-dijbers** / de **Uybertinen** en alle **Gods** / **heymelijcke vanden** / en **zijn bestrijders** / en **upt-roepers** van den **name Christi** / **zijnen** / **besalsden** / **ba soo siet** / **goe-liens** / laet de **laegh-Predikanten** daer **bupten Antwer-** / **pen** / **bupten Gent** en **elders** / de **Psalmen** / **so eens upt-leggen** / **ba ick heb het u ge-** / **sepdt** / **dit heeft de Geest my te nacht in-ge-** / **reben** / **ba ja** / **soo sallet gaen goe-liens.**

28. Mirakel tot Augsburgh.

Als onse Vater sprack van de Mirake- / **len** / **sep hy** / **ba** / **goe-liens** / die **versmachte** / **Deusen** en **Calvinisten** / **gelooben s'** **geen** / **mirakelen**: **Evenwel is tot Augsborg** / in **Duytslandt** / laetst **eene geschied** al de **Wer-** / **eldt** **bekent**. **Ou** / **een Iupersche Doch-** / **ter** /

ter / soo sp met den quaden geest beseten
was / werd van 'er Vader die een Weber
was / de Predikanten der Lutheranen van
de Stadt booz-gesteld : Dese trachten in
't heymelich haer te belesen / ende den Dup-
bel uyt te bannen : Wa maer kan den eenen
Dupbel den ander quaedt of oorlogh aen-
doen ? Soo wilde dese boose geest zijn
woon-plaetse niet verlaten / en geckte met
hun / dat se sich ten laetsten / met de wil des
hemelschen Vaders ontschuldighden ; va
goe-liens terstondt quam een van de buur-
maeghden / die Catholijck was / om haer te
besoeken / bid den Vader te willen toe-
laten / dat men een Catholijcke Priester
P. Simon, by zijn Dochter mocht brengen
't welck oock geschiede. Dese Priester / bid
den Heere / en de Maget Maria / en doet
Wep-water halen / gaet na het Bede van
de Kranche / die zijn klaer-blinckent gesicht
niet konnende verdzagen / schreuwet / tiert
raest / en vrandt van dorst / wa hare tong
was verdzoocht van hitte : Men gaf haer
van 't heyligh Wep-water te drincken
't welck haer pijn noch vermeerde / en de
lasteringe tegen dese Catholijcken Leer
die de gewoone bezweering gebuycht : so
dat ses Mannen haer naulker koften hou-
den. Wa een langen strijdt van woorden
begon de boose Geest te byesschen als een
Stier

Stier / roepende dese abominabile en dup-
pelse woorden / boose Paep, ick sal niet uyt-
gaen. Wa / ha / nochrans was hy gedwon-
gen / de plaats booz zijn Meester te rup-
pen / en dit ellendigh Schepsel te verlaten ;
dewelcke in haer eerste gedaente en gesond-
heyd weder bequam / sp en al haere Vrien-
den begaben 'er al-te-samen in 't Catho-
lijcke Geloof. Wa / dat zijn intrakelen / ou
wa / daer op steunen de Catholijcken / dat se
soo doen.

29. Yffelijk getier over der Geusen Preken.

De Geusen waren nu een uur buyten
Brugge komen Preeken / derhalven onse
Vater meenende dul en rasende te worden /
seep : Wa goe-liens / heb ick 't niet wel ge-
seep / dat ons dese sinnelose Geusen / dese be-
tooberde Calvinisten / noch al nader souden
komen ; wa / wist ick het niet wel / dat dese
helsche raserpe en dulligheden noch soude
moeten over-al gaen / of daer en soude geen
ruste zijn ? Wa / zo komen min nochte meer /
dan als de Joden onsen Heere Jesum qua-
men soeken in 't Hofken / met buffen / met
spjetsen / met messen / degens / hellebaerden /
slag-zwaerden / stocken en staben / en met
storm-hoepen / kaphuyben / baknelen / in
't harnas / in ringh-kragen / pantfers / en
allerhande Welsebuytsche Geweer / en

Dupbels getuygh. **Ba /** Godt gebe dat se alle van den donder moeten geslagen / en van den Blixem en het helsche vuur moeten verbrandt worden / of deur de Herde in d'afgrondt van der hellen sincken / ick en wensche geen erger quaedt / dan daer selven begeeren en soecken te wesen / en daer sp behooren te zyn / vermaledijde Calvijnisten / als sp zyn / **ba** soo siet.

30. Vileyne leugens over den Predicant.

Op den selven dagh / om de Geusen die buyten de Doozt pzedichte verdacht te maken / sey Broer Cornelis, daer staet die luyf-sige Rabbaut / dien Haegh-Predicant buyten te pzecken / met bloote beenen en beslijchte voeten / sonder kousens en sonder schoenen / boven dien heeft hy maer een vuyt / quade / zwarte linnen schabbe aen / daer hem de ellebogen deur stecken. Daeromme goe-ltens / ick hebbe gewis of booz-secker verstaen / dat alle dese Haegh-Predicanten die aldus achter Landt trecken en pzecken / dat het al maer pdeoten / schoenlappers / webers en andere arme schamele Dupbels zyn / ja 't en zyn maer leelijcke stelten vuyt schudden en enckel verlooppen rabbouten / deugenteten en beurse-snijders / die van den schoenlappers stoel / en van 't weef-getouw op staen / en loopen aldus

aldus achter Landt pzecken / al wat se quaedts en snoods gepeynsen of vertieren kunnen / tegen de Papien en Monniken / tegen de Nonnen of Baghuen : **Ba /** ghy Bruggelingen / besiet dan wi en ghy aldus achter het gat na loopt ; **ba /** sp adieu honneur ; **ba /** nu heeft dese Catholijche Stadt hun Eer en goede Fame oock verlor:n : **Ba /** sp / dat ick desen dagh geleest heb / dat ick sulckx moet hoozen en sien : **Ba /** ick heb my desen booz-leden nacht / wel ihten-mael onder d' Herde gewenscht / en noch wensche / dat ick soo doe.

31. Pasquillus tot Broer Cornelis.

Op een tijdt / bondt men achter de straten bezeert / dese Pasquillus leggen / daer Broer Cornelis eerst aldus werd aen-gesproken / Swijgt gy Bil-kijker , of ick sal u wel doen laten. Dus schandelijcke injurie te pzecken Tegens onse seer eerwaerdige Magistraten Maer Gods oordeel sal u selven in den ban stecken. Of u werpet in 't Sodomytische veiwaten.

Broer Cornelis.

Ba meen-dy dat ick om u bescheten Pasquillen Of om Lindius Brieven aen my te schrijven 't Magistraet sal laten sonder quellen en Brillen. Of mijn Biegt-docteurs sal laten ongeselt blijven. Of dat ick sal derven 't gesicht der Vrouwen Billen.

Och neen wy bidden u met obedientie,
 Waerde Pater *Cornelis* en laet het geesselen niet,
 Want ghy besiet ons Billen met reverentie,
 Och 't is ons zaliger dat ghy onse Billen siet,
 Dan dat wy souden blijven sonder penitentie.

Marphorius.

Fy is dit u Disciplijn (ick magh wel roepen wee)
 Die ghy ontfanght van Broer *Cornelis* voor uwe
 Sonden,
 Soo waer hy beter geworpen in 't diepste der Zee,
 Met eenen meulen-steen aen zynen hals gebonden
 Eer dat hy noch meer Vrouwen en Maeghden
 verlee.

Hier ober quam Broer *Cornelis* seer ge-
 rooxt op den Predich-stoel/ en sey: ba/ lie-
 ve Heere / ba/ ghy behoed my immers
 mijn sinnen: ba/ gy bewaert immers mijn
 hooft wel/ dat ick niet kranck-sinnig / niet
 sinneloos / of pdel van hoofde en worde in
 de tijden der quellingen / hekelinge en hep-
 gattinge/ die my dese versmachte Pasquil-
 dichters / en Pasquil-zaepers aen-doen/
 ou/ ba/ 't en ware anders niet mogelijk/ in
 al dese vuple bescheten Stront-bzieben/
 Pasquillen en Gerefepnen/ daer se my dus
 jammerlijck en deerlijck mede plagen/
 ramp moeten se hebben / ba soo siet. Ba/
 maer goe-ltens / ba ick setter mijnen hals
 onder / dat niemant anders desen vuplet
 Pas;

Pasquillus Gedicht noch gezaept en heeft
 van die arge/ snos / valsche / deur-trocken
 boose Erasmianen, ja dien hebben mijn
 gisteren nacht dien vuplen Stront-pas-
 quillus aen mijn gat gehangen / dien ick
 noch vbandelijck en dupbelijck in mijn
 Sermoenen tegen heur-lleder / en tegen
 heur-lleder verbloechte Erasmus wzecken
 sal / als 't pas geest. Ba/ en beyt/ en beyt/
 ick en sal 't niet bergeten noch verzwijgen/
 ba/ dat zweer ick u/ dat ick soo doe.

32. Elck heeft zynen tijdt.

Een-mael sey onse Pater; ba / maer
 waer zyn se nu de arge snos deur-trocken
 Erasmianen, Cassandrianen of Lindianen,
 die daer gesept hebben: Daer staet dat dul
 Soeken / dat bloedt-dorstigh Hondken op
 zynen Preech-stoel / en wil de Kinderen
 van dien Herman Vleckwijck gebangen en
 gehangen hebben / indien dat se ter stonde
 niet en konnen gelooven/ en daer op gedoopt
 begeeren te zyn. De Apostelen hebben de
 Liens aen geen Galgen gehangen/ die niet
 en geloofden / noch en wilden gedoopt we-
 sen. Ja is 't waer? Ou ba / de Apostelen
 hebben heur-lleder tijdt gehad/ en de H. Ca-
 tholische Roomsche Kercke heeft nu oock
 har en tijdt: ba daerom hebben wy in die sake
 niet de Apostelen niet te doen / dat wy soo
 en doen; ba soo siet. B 6 33 Luy-

33. Luyfige leugens over vier Geuse
Predicanten.

Als eens vier Geuse Predicanten / tot
Sebencoten en S. Krups gepredicht had-
den / was Broer Cornelis dapper daer over
gestoort en voer in deser voegen upt : Wa/
daer ston den eenen kleppen schudde en pre-
dichte met het hapt door de gaten van de
bonette / en met soo quaden broeck aen / dat
men zijn duypl schijt-gat / met zijn naecht/
duypl bloot ding daer deur sag hangen / daer
over hadde hy eenen seer ouden versteten
gelapten rock sonder mouwen aen / ja hy en
moeste geen hembde aen hebben / want de
bloote armen staken door de rock. Wa / den
anderen stelt of rabbaut / stont en pre-
dichte in zijn onder-lijf / of in kousen en
wambais / en die hingh het beschetten hemb-
de achter upt / met een quaedt duypl hoedken
op het hooft / met een pluymken daer op.
Daer stont de derde schelm ginswaerd
en preechte sonder broeck aen / met de eers-
billen bloot / met duypl lynwaate onder-
houffen aen / en een mager dun mantelken
hol gaten daer over. Den vierden Derra-
der / die was wat beter in 't habijt / maer
dien seggen se dat een brandt-pser op zijn
rugge is getekent / ja dat is waer / die had-
de een Geuse flashen op zijnen hoedt / soo

hy stont en predichte. Wa / goe-liens / en
is die niet genoegh omme te gecken / en
schimpen ; wa / se besiet doch selven eens
wat vier jente Gesellen dat dit zijn / daer gy
dus verre / en hitrig / achter gelopen hebt.

34. Hostie met Honde-vet gebacken.

Een der genoemde Geuse Predicanten/
had in zijn Sermoen dese reden gebruyckt ;
de botte Papiſten seggen dat haer-lieder
broodt-Godt verandert in 't waerachtige
Vleesch Christi / maer wy Ministers seg-
gen contrarie / te weten / het Broodt blijft
Broodt ; en by dien dat er in der Papiſten
Broodt-Godt eenigh Vleesch is / dat en is
anders niet dan van Honde-vet / want
de Papiſten besmeeren het Back-pser
(daer se haer-lieder Broodt-Goden tus-
schen backen) met Honde-vet : Is 't waer ?
Het snoode Ketters / en arge boose
schimpers en spotters als ghy zijt ; wa ou-
en weet ghy niet / of en bedencht ghy
niet / dat wy Catholijche Priesters onse
Hostien consacreran na dat se gebacken
zijn ? Wa / is 't dan niet alleers hoe dat
se gebacken werden ? Het se niet Honde-
vet of Katte-smeer : Wa / dat u den
Duyvel de neck breecke / en de tonge upt
de halse / of upt de keele rucken moet /
daer ghy sulcke horribile woorden
mede

De Geest van
mede spreekt: **Wa** / is het wonder dat de
Aerde niet op gaet en verflind u / op dat
ghy sincken mooght in den af-grondt der
Hellen / daer ghy doch behoort.

35. On-menschelijk getier van
Pater Cornelis.

Als Pater Cornelis, een-mael bekent
gemaect was / hoe een Calvinist Predicant
tegen de byse wille gepredickt / en in 't lan-
ge betwefen had / Godt soo wel werckt in
het quade / als in 't goede / sey onsen Pater
dat het volck; **ba** / leeft dan bypelyck na u
... el-lusten / soo 't u belieft / Godt is u den
Hemel schuldfgh / daer is geen helle noch
verdoemenisse. Is 't waer? heploose ver-
leppers / arge / valsche bedrivers en Ziel-
moordenaers: **Wa** / Godt gebe dat se gera-
dracht of gebiterendeelt moeten werden /
... hier onse Kercken / onse Sacra-
menten / onse Afsaren / onse Beelden / en
alle onse Goddelijcke Ornameten doch
homen schenden. Maer goe-lens; **ou** / ick
dachte / dat dese dupbelerpe en dulligheyd /
van dit schenden en bzercken sal ober-
al gaen / gelijk de vermaleghde Predicanten
gedaen hebben: want / **ou** / ick sie wel men
doet'er niet toe / ghy Catholijcken en zijt
maer Crpsen en Hannens: **Wa** ghy sult se
noch gedogen op u Wijfs en Dochters te
sit-

en; daerom gebe ick u de moedt gantsch
verloren / het is nu met ons als uyt ge-
catholijckt / wy sullen noch al-te-mets in
het heymelijck gestoolen / op de Galge een
Wasse mogen doen / gelijk de eerste Chri-
stenen dede in de helders / bonten / in holen /
in gaten / in krupten en in de krochten on-
der de aerde: **Wa** / anders en hebbe ick geen
hope meer daer op: Ja ick wensche my
selben den doot: **Wa** / ick wilde dat my
Godt hier liette neder-sincken en oberlij-
den / eer ick van den Predick-stoel ga: want
ick heb nu liever te sterben dan langer te
leven / **ba** soo siet.

36. Niet vervaert voor de Doodt.

Als Pasquillus Broer Cornelis met Bre-
derode had gedzegt / dat die hem wel sou-
de verleeren / sey hy: **ou** / **ba** en dat se my
nemen te dzegen / dat ick my soude wach-
en vooz de lange Brederode, **ba** ick schijt in
Brederode, ick en ben vooz geen doode
lens verbaert. **ou** **ba** / dit is tog al te
uyfge verckerde beuseltige; **ba** / Brederode
al ober langh van de woormen gegeten en
neder gescheten: Maer zyn Ziel is gaen
compareren / in Nobis Krupdt-hof / onder
Lucifers staert / **ba** daer gevoelt hy nu dat
hy oorzaeck is van al het Geuse Bloedt /
dat'er oyt gestoot werd / en van 't quade
aen

De Geest van
aen der Geusen Zielen / die daer by hem
in de eenwige verdoemenisse komen / ba
soo siet / daer brandt hy in 't helsche vuur.

37. On-mogelijckheyd van Meysjes
te besnijden.

Broer Cornelis, willende het Doopsel
des Nieuwen Testaments vergelijcken
met de Besnijdenisse des Ouden Testa-
ments / sey : ba goe-llens / meer ou- / ba is
dit niet een spijghel gebeert / dat dese ver-
bloekte Her-doopers ons Catholijcken
altijds dit voor de neuse houden / te weten
al was 't dat de Meyskens in het Oude
Testament niet besneden werden / dat se
nochtans alsoo wel Saligh waren als de
besnedenen Kinderen / quansups / quans
saes / of daer upt moeste volgen / dat de
Kinderen die nu in 't Nieuwe Testament
sonder Doopsel sterben / alsoo wel Saligh
worden / en in den Hemel komen als de
Kinderen die gedoopt sijn. Ja is 't waer
ba wilt ghy verbloekte Her-doopers die
on-gedoopte Kinderen des Nieuwen Testa-
ments vergelijcken by die on-besnede-
Meyskens des Ouden Testaments : Ou-
ba / siet dese jente gelijckens. Hey ghy bot-
te / grove / en on-geschichte Ketters. Ou-
ba / in goeder trouwen / waer aen wil-
doch de Meyskens besnijden. he. ba mit
ghy

ghy se de halve . . . van de Bupck af snij-
den / pepns ick / ou / ba / dat waer wat jents /
ba ick had het by-nae noch vuplder gesept /
soo dul en gram worde ick in sulcke ver-
machte lupsige argumenten van dese be-
looverde / verdubbelde besetene Her-doo-
pers / ja sijn dat niet wel grove plampe-
zels en botte beesten / dat se sulcke on-mo-
gelijcke / on-doenlijcke saken niet selbe kon-
nen ober-peynsen / want hos is 't doch
mooghlijck ofte doenlijck de Meyskens te
besnijden / ba sucht of micht hier eens
egen / ghy grove botte Her-doopers /
want ick vrage noch eens / of ghy de
Meyskens de eene zijde van de . . . wilt
af snijden / en laten se alsoo met een
halve . . . achter hups loopen / ba een
ront in u-ffeder kinne backen. Ba sy
haemt u ghy on-verstandige in-discrete
Her-doopers als ghy zijt / ba siet doch eens
daer mede dat wy gequelt en geplacght
sijn / ba schyten eens.

38. Het on-Christelijck leven van een Papist
is beter dan het Christelijck leven
van een Calvinist.

Op een maelsede onsen Vater / ba / goe-
ng / het spijghelste / van alle vtlepninghepd
schande die my werd aen-gedaen / is /
dat sommige degelijcke Vrouwen tot
my

my komen en seggen: Liebe Broer Cornelis, my dunckt al de Wereldt werd Geus of Calvinist/ waer haer-lieder leerlinge soo argh of valsch / als ghy seght / het volck en souden de Predicanten soo seer niet nae loopen / en men siet dat sommige Liens / die dese nleuwe Predicant n volgen / dagelijks soo soer veranderen in beteringh van leven / die vooz-tijds dzonckaerds / hoereerder / tupschers en andere on-geregelde menschen van leven getreest zijn / die werden nu soo sober / soo eerbaer / soo wel gemantert en vrsendelijck / dat ich niet weet wat ich en de Lieden hebbe. Ja is 't waer? ou ba / ich segge dat het veel beter en zaliger is alle zijn goedt te verhoeren / te verspelen en deur de billen te lappen / dan al sulche duppelse vermaledijde leeringen te volgen / en dat een Vrouw liever mocht wenschen een Man te hebben / die alle avond dzoncken en sat / al rasende / beschetten / bespogen en beslijcht dupl t'hups quame / dan een die up sulche helsche pndicantien / al nuchteren wogefint en wel gemantert t'hups komt want een dzonckaerd / een hoereerder / een tupscher / een speelder en on-geregelt mensche van leven: ou ba / die stelt hem immer ten minsten des jaers eens in state van gratie; ba / hy komt te Biechten / hy heeft berouw en leed-wesen van zijne Sonden

en gaet ten weerdigen Sacramente / maer als een Ketter / die eens van 't Christen Catholijche geloobe gevallen is; ba / het is te duchten / en staet in duysentd pnycken / dat hy nimmermeer wederom geheel Catholijck werden sal; Ergo / goedt verloren, niet verloren, Eer verloren, meer verloren, maer Ziel verloren, al verloren.

39. Tegen de Doopers.

Ba goe-liens / Jesus / sep onsen Vater / ba Godt behoed ons / en Maria de waerde Moeder Gods: Ba wy arme Catholijchen zijn verraden / och Jesus hoe sinnen wy hier nu / en hebben romsom alle Sectarijen / ba het is om zijn sinen te missen: Ba de Secte van de Herdoopers / ba dat is het grouwelijckste dingh van de Wereldt / ba ou / als die Gepreecht hebben / dan vallen se neder ter Werden / en krippen ober malkander / gelijk honden of on-redelijche beesten / seggende / mijn geest begeert u vlees / het is'er al gemeen / ba sy hebben daer recht plaets toe / hier bupren in dat Bosch. Ba / goe-liens / dat ich u segge / is waerachtigh: Daer zijn Boeren of Landt-Lieden die 't gesien hebben / en daer komen soo schoone Vrouwen en songe Dochters: Ou ba / die sullen terstondt een grooten aenhangh krijgen / mids dat men daer sulche dingen doet / ba.

ba Godt beschermt ons / p / p / ick wilbe
wel dat my ons Heere haelde / want het
wil'er geckelijck gaen / ba nu vallen my
doch al mijn spullen in de asschen. Wa/ wat
dus sendt Dupbelen / of men hier oock al
niet toe doen sal / denck ick / ep / hoe sal dit
noch gewooken worden / ba ick set'er mijn
nen hals onder / dat wy eer-langh noch de
Adamiten / hier booz onse Poozten / Moes-
der-naecht sullen sien pzecken / dat wy soo
sullen.

40. Tirannigheyd van Pater Cornelis.

Opeen ijd had Broer Cornelis seer te-
gen der Calvinisten Doopsel getert / en dat
men vpt de Stadt de Kinderen by haer ten
Doop bracht / niet tegenstaende de waer-
aen de Poozten gestelt was : Het is / seyd
hy / ick soude wel mijn sinnen gemissen / in
dusdanige berstachtighepd / ezelerpe / en
lupsighepd / ba / sp / ick en ben maer een
arm grauwe Monnick / maer het soude te
besien zijn / stonde ick daer aen de poozten
en wachte / of de Geu'sinnen alsoo de Kin-
deren souden vpt dragen om te doopen ; ba
ick duw'dese lieber de keel in / Ja het ware
de Kinderen veel zaliger / den hi op in-ge-
doubt / dan alsoo met dat verdoemelijck
Calvinisten Doopsel gedoopt te zijn / dat
het soo ware / dan was het wel.

41. Ge

41. Getier over het Trouwen van
een Paep.

Als Petrus Dathenns , bupten Brugge
gepredicht en af-gekondicht had / hoe
Michaël , die te Oudenbourgh Priester ge-
weest waer / na acht dagen een Vrouw
soude trouwen ; soo quam Broer Cornelis
hier ober als rasende dul / al stampende en
springende op den Predick-stoel / roepen-
de / ba / sp / sp / u ghy Catholijcken / ba / sp /
ic / sp / sp / my steecht de brake van u-lieder :
Ba / sp / my walght dat ick u sien ; ba sp /
dat ghy alle dese dingen toe-laet en ge-
wooght : Ou ba / wat dus sendt Dupbelen /
daer bupten / men heuwter / en men on-
rouwter Papen en Monnicken / ba men
edzift'er sonde inest : Ba / sp / ick schaem
my te seggen 't geen dat daer al gebeurt ;
ba / daer is gister dien verbloechten Paep
Michaël van Oudenbourg , die vermaledij-
de Apostaet en verloochenden Christen /
Brydegom verkondigt / om binnen acht
dagen een Wif te Trouwen : ba wat pesti-
entie / dit gaet noch boben pzecken / Kin-
deren Doopen / en boben al / ja ghy Catho-
lijcken is dit verdraeghtijck ? Ou / ba ick
hadde my heel lieber een splitse diep onder
de Merde te zijn / dan dese pffelijcke / grou-
welijcke en goddeloose dingen al den dagh
te

werpen upt-repchte / voer in deser boe-
gen upt: **W**a goe-liens / ou / ba / uu zijn en
wederom honderd duysentd nieuwe dup-
bels upt-gelaten / nu houden de vermaledijde
de Calvisten van Antwerpen heden her-
dupbels helsche Nachtmael / dat is / te
Sacrament gaen op haer-lieder ver-
bloecten Calvinus / dat hy te Geneve ge-
dicht / verclert en in-gesteld heeft. **W**a daer
is men nu t' Antwerpen / in dien helse put /
in dien dupbels afgrondt / mede besigh / ba-
wat gruwelichheid gebeurt in ons Ne-
derlandt? **W**aerom hoe-wel ick geen Pro-
pheet noch Propheet's kindt ben / ick ver-
secker nochtans u / dat de Koningh / met
zijn Spanjaerden sal komen / en smijten
al 't Volck van dese Landen in yfere He-
tingen / voeren se alsoo gekettinght / ge-
koozt / gebonden / met stroppen ofte bannen
aen den hals / met Schepen ober in Bar-
barpen / en in nieuw Indien / onder de
Mooren tot een eeuwige slavernye / gelyck
Nabuchodonosor de kinderen Israëls ge-
vangen ober-boerde in Babilonten. **W**aer
dese vermaledijde Haegh-Predicanten /
dese verraders en bedziegers / ba die moe-
ten al deur wegh geholpen / en al lebende
gevilt gespit / gesoden / gebzaden / gebzandt /
en gesmoort zijn / ba soo siet. **W**a / **G**odt
zegene ons; ou / la en soude men sulcke af-
grijse-

grijffselgcke dingen laten gebeuren? **W**a-
rop houden hondert duysent-mael betec-
nder de Turcken of Saracijnen wesen / ba
wat segdy doch nu van dese Geusen en
Geusinnen / ou ba / wat dunckt u nu van
dese Calvinsterte / ou sp sullen boozt gaen /
ba siet doch eens waer mede dat wy moe-
ten geplaeght zijn.

44. Misluckt voornemen.

Op een tijdt was een bende gewapende
Mannen / upt Zugge getrocken / om een
vergaderinge der Weder-doopers te ver-
ropen. **W**oen socht Broer Cornelis het
volck tot lagchen te brengen / met dese
woorden; ba / goe-liens t'abondt sullen al
onse Her-doopers / in Adamiten ver-
clert en verandert zijn / sp sullen al moe-
ter-naecht te hups komen: **W**a / wat een
slagh / wat een gegeck / wat een gespot
al daer zijn aen de Poozte: **W**a die nu lust
heft nachte Liens te sien / die en be-
heft maer aen de Boeverpe Poozte te
aen staen wachten / ons Irighs-Volck /
sullen terstond van de Her-doopers Ada-
miten gemaecht hebben. **O**u / ba / in een
half uur sullen se duysentd Adamiten ma-
ken; daer de Her-doopers soo larch om
zoecken moeten / ba soo moet men daer
mede toe-gaen. **W**a / had men doch in
t eerste

te eersten dese Calvinisten en Calvinisten
 ten/doch eens alsoo met de bloote schijt-ga-
 ten/upt de Predicatie laten t'huys komen
 tek belove u / sp souden boozwaer niet
 meer ter Predicatten geloopen hebben dese
 blijdschap van onsen Pater was te ver-
 greefs / want de Her-doopters en vergader-
 den op dien dagh niet.

45. Augsbürgse Confessie.

Als eentge Leeraers van de Augsbürgse
 Confessie, tot Antwerpen aen-gekomen
 waren / boer onsen Pater dus tegen dese
 de Confessie upt / ba goe-ltens / de Calvi-
 nisten en Sacramentarijfen weten'er ooc-
 seer deftig op zijn Calvinist met dese
 Confessie van Augsburgh te behelpen
 Daerom tek schijte in de Confessie van
 Augsburgh: Ba tek vage mijn poozte
 de Confessie van Augsburgh; ba/ den tijt
 sal noch komen / dat de Confessie van
 Augsburgh aen een Galge gehangen /
 met sijck en met front gewoopen sal wor-
 den: Ja dat alle Catholijcken haer schij-
 gat aen de Confessie van Augsburgh sijn
 ken vagen / ba soo fiet; ou ba / de Her-
 perpe is dupfende-mael beter dan de Con-
 fessie van Augsburgh / ba de Dupbel ha-
 de Confessie van Augsburgh. Ba fiet doe
 waer mede sp ons komen plagen.

46. Stad

46. Stadt van Valencijn Geus.

Als Pater Cornelis, verstaen hadde
 dat de Geusen in Valencijn predickte / en
 genoeghsaem meester van de Stadt wa-
 ren / begoft hy te suchten / en sey. Och / och /
 Valencijn / Valencijn / ba ghy zijt oorzaeck
 dat de Koningh komen moet / met zijn
 gantsche macht van Spaenjaerden / Ita-
 lianen / Sicilianen / en Mexlanesen / ont-
 alle 't Volck van dese Nederlanden / de
 goede met de quade / al de keele of te steck-
 en en doodt te smyten / Wijf noch kindes-
 en niet te sparen / ba / ja hy moet de groote
 kuycken van de Vrouwen met messen doen
 open schrabben / en de kinderen daer upt
 suchten en van een doen trecken / verschey-
 den of verwozgen / ba soo fiet.

47. Een Nonne in Dormitorio beslapen.

Onse Pater / merckende dat veel walgh-
 en van zijn Sermoenen / nam booz / de
 geest van zijn toe-hoozderen met een klucht
 te vermaecken / en alsoo aen 't lagchen te
 helpen. Ba goe-ltens / sey hy / ich moet u
 wat wonders verhalen / secker Nonne in
 ons Liebe Vrouwe Klooster is booz eent-
 ge tijdt met een Man bevonden te doen ge-
 ad te hebben: Ou pffelijcke en verdoemde
 saecke. De vergaderingh der Susteren by
 een

C 2

een geroepen zijnde / is se g. strengelijck / ba
se had'et wel verdient / van de Abdiffe ge-
strafe / om dat se alsoo het Heylige Cole-
gie had onteert en bedorven : Sp wende
voor de kracht des Jongh-mans / seggende
de / hy is in myn Kamer gekomen /
stercker als ick / tegen den welcken ick te
vergeefs soude gespartelt hebben. Doen
sepde de Abdiffe ghy kondet verschoont
worden / indien ghy geroepen had / gelijk
de Schrifsture vermaent. Daer op sepde
de Non / dit soude ick wel gedaen heb-
ben / maer 't is in Dormitorio geschied,
daer het Religie is te roepen. Wa soo wer-
den de Heylige plaetsen geschonden. Ou-
dat sulcks niet meer-malen in dese Stads-
en geschiede / Jesus Maria / verhoer
de dit.

48. Klucht van de Her-doop.

Van deselve slag / om zijn Catholijc-
ken eens te doen laghe / was 't geen Broer
Cornelis verhaelde / als hy pzedickte van
de Besnijdens der Joden / en het Doop-
sel der Christenen : Eubel had hy 't op de
Her-doopers geladen / seggende : Wa goe-
liens / om dat dese vermaledijde Her-doo-
pers (die alsoo achter Landt loopen en her-
doopen 't Volck) de Liedens al oudt wil-
ken hebben eer dat se die willen doopen / so
was

was hier bupten pwers / een seer oudt
Wijf / een oude / oude Moeye van 80. ja-
ren / die quam loopen met een houten scho-
vel vol waters in'er handt / seggende / och
Goyman / her-doopt my doch oock : Wa-
den About / den Her-dooper nam de scho-
vel / en goot dat oude Wijf 't water ober
saren grijzen Kop / en liet se loopen / ba-
hoe-liens / dit was immers nat genoegh /
epns ick.

49. Leelijck misbaer over een Prioer
van de Carmeliten.

Broer Carle Courteville , Prior van de
Carmeliten / had in de vasten groote toe-
rop van Volck die zijn Pzedicaten hoor-
den / meerendeel Calvinisten die anders na
bupten gingen. Dit deed Broer Cornelis
op-na zijn sinnen verliesen / roepende en
seggende / wa daer staet die valschen Wijf-
laer / dien Weer-haen / die met alle win-
den waert / en geeft de Geusen en die
Geusinnen aes. Wa sp / het is on-ber-
ragelijck. Ou wa / soude men dat gedoo-
pen / dat hy in een Catholijcke Kappe / ja
in een Catholijcke Kerck / sal gaen staen
beechen ; op zijn Geus ; wa / dat is om de
heele Stadt te bederven. Wa 't en is niet
mogelijck / dat wy 't nu langer sullen kon-
den staende houden. Ou dat een van de vier

biddende Orden / in zijn Kap op eenen
Catholijcken Preech-stoel gaet staen seg-
gen / dat'er geen Vagebter en is / dat'er
maer twee wegen en zijn / ba siet doch / ba
dit is jent / ba aldus predikende sal men
wel veel na-loopers krijgen van Geusen
en Geusinnen. Ou / ba dan komen sommig-
ge en seggen / ey / Pater Cornelis zijt doch
te breed / het sal te min volck daer buyten
ter Predicatie gaen. Ja is 't waer? ba ick
hadde lieber / en het waer veel beter / dat se
met dupsenden daer buyten liepen / hoozen
de Haegh-Predicanten / want die verklar-
ren'er vooz Ketters / ba wel moeten se va-
ren. Ou / maer desen Ezel gaet hier in zijn
Kap staen preecken / tegen de Cass-boeren
of Dupl-stooters / ba en loopt hy in het
Consistorie van de Geusen schocken en
brocken / met de Geusen en Geusinnen.
Ba dat hy de Kap upt-schudde / en hanght
se op den Chupa / en beschijte hem? Ba
wat segh dy my van den Rabbaut / ba be-
siet doch waer mede dat wy geplaeht zijn.
Ou ba / dat ick Bisschop van Brugge
waer / ba ick soude hem terstond upt jagen /
dat ick soo soude.

150. Sacrament onder beyde specien.

Ba dat Broer Cornelis in 't breede had
aen-gecomt / hoe men 't Sacrament des
Nacht-

Nachtmaels den Lecken onder beyde spe-
cien niet en b. hoozen upt de deelen / en dat
die Ketterpe upt Dupislandt haren ooz-
spronck hadde genomen / soo seude hy. Ba
ick geef die Dupise Luthertanen en Con-
fessionisten / mijn schijt-gat te kuffen; ba
mijnen vijster / mijn stinchaert / of mijnen
hachaert te kuffen / die van de Confessie
van Hugsburgh met heur hermaleydige
twee specien / met heur dubbels Nacht-
mael: Ba ick geef se mijn vupl beschet-
ters-gat te kuffen / ba en ick schijte in heur
twee specien / ba Godt gebe dat se alle La-
zarus / Melacts / besicht en beseten moe-
ten werden / in Dupislandt / in Denemarck-
en / in Zweden / in Poozwegen / in Poo-
len / in Bohemen / in Engelandt / in Schot-
landt / in Brancrich / en in dese Neder-
landen / die 't Sacrament alsoo nutten on-
der beyde gedaenten: Sonder consent van
de H. Roomsche / Catholijcke Orthodoxe
kercke / ba soo siet.

51. Vrypostigheyd der Geusen.

Als Broer Cornelis ter ooren quam dat
de Geusen hier en daer 't hooft begonden
op te steecken en openbaer te Predicken /
toonde hy sich in ettelijcke Sermoenen /
als waer hy dot en rasende geweest / en on-
der anderen: Hefghy verblochte Calv-
nisten /

nisten / ghy berdoemde Geusen ; ghy snoo
 Abauwen / hep ghy valsche Landt-ver-
 raders / Kerck-breechers / Klooster-bzan-
 ders / Papen-moorders / dat ghy dese Ede-
 le Heplige Heberhanden / in dit verdriet /
 in dit jammer en ruine bzinght / met u
 helsche Ketterpen ; Jesus / in wat de-
 structie / raseringe en verderbtinge komen
 dese Landen / ba siet / alomme zijn nu de
 Landen vol Krijghs-volck. Maer wat
 Dupbel / waerom verbied men noch dese
 Dupbelsche Breeck- of Haegh-Preedikant-
 ten hier niet / ba ghy Magistraet / ghy siet
 dat geheele Landt is in roeren / ba dit is om
 onpissinnigh / dol en verwoedt te werden.
 Ou / hier moet den Dupbel en zijn Moet
 mede spelen : ba wy zijn al gelijck betoo-
 dert / en met eenen demmen Dupbel bes-
 seten. Ba ghy Catholijcken had ghy een
 Ziel tot Godt / ghy soud dese vermale-
 vde Geusen en Geusinnen / met u tan-
 den / en met nagels verscheuren jongh en
 oudt / al verbourgen / en vermoorden / maer
 ghy-lieden en hebt geen Hert noch geen
 Ziel tot die op-rechte Catholijcke Room-
 sche Keltigle / ba daerom gaet Godt ver-
 hupsen van hier upt dese Landen / in In-
 dien / in Kalkhut / in Brasillen / in Ameri-
 ca / in Peru / en in andere nieuw-gebonden
 Eplanden. Och hadde men doch van
 eerst

erst de Geusen / die Derraders van dese
 Landen / die Iere Cers-gaten / die de Re-
 queste quamen ober geben / aen een galge
 gehangen / of een koude lemmer door den
 vals gesmeten / ba daer hadde noyt een haen
 na gekraept / maer eplacn / ba nu het te
 laet is / nu gaet men 'er 26. of 27. upt het
 Hof bannen. Ou't is te beklagen.

25. Vergelijkinge van de Geuse met
 de Catholijcke Kerck.

Onsen Vater hem seer bzoelijck en blif-
 moedigh vertoonende / dat de Catholij-
 ken de Geusen te Waterloo en te Lanoyt
 in West-Vlaenderen hadden verstoort en
 verdreven / sey hy / ba goe-liens / ick
 moet ons op dit Propoost van de Hepl-
 gen Kercken een bzoelijck en geneuchelijck
 Kaluchicken seggen / dat hier toe wonder-
 lijck wel dient en te Propoost komt (te
 weten :) Ick wil de H. Roomsche Kercke
 vergelijcken by een Geyte / en wil den
 Ketterg vergelijcken by den Wolf : Dese
 twee waren in twist gebracht / en elck
 koos een Advocaet om heur-lieder saec-
 ke te beschermen. Den Wolf koos door
 zijn Advocaet den Vos / als een loos
 schalck / door trocken Geselle : By desen
 Vos wil ick gelijcken de Gouverneurs. De
 Geyte koos door haren Advocaet den

Grooten Vogh / by dien gelijcke ick onsen
Koningh van Spanjen. Bploo als den Vos
dat sagh / soo pachte hy hem wegh / en liep
hoben op 't Hups staen / en si eck neer-
waerds / pepnsende : ja / by-loo ; ba mijn
looshepd / en soude tegen dien grooten ster-
ken Quant niet te passe komen. Ba goe-
liens / hier dooz wterd die arme Geyte / (die
gantich scheen van jegelijck verlaten of
versmaed te zijn / van den Wolf geheel op-
geslocht te werden) geheel upt den noodt /
anghst / druck / lijden / verdryet en be-
nauwothepd verlost.

53. Allegorische uyt-legginge van
de Geboorte Christi.

Ba goe-liens / sey onsen Vater / nu wil
ick de Calvinisten en Martycopen eens
gantich en geheel beschaemt maken / met
dese kostelijcke uyt-legginge / hoe dat het
Waerachtige Vleesch Christi / alsoo het
van de weerde Maget Maria Geboren
is / in 't waerdige Sacrament des Nutaers
is / en dat men moet Beelden in de Kercke
hebben. Want het Hups of Stadt Beth-
lehem / daer Jesus Christus / waerachtigh
Godt en Mensch Geboren was / bedied de
Kercke / daer de H. drie Koningen in bon-
den het Kindken Jesu / gewonden in
doecken / 't welck bedied het waerdige Sa-
crd.

crament des Nutaers / dat 't waerachtige
Vleesch Jesu Christi is : En de witte
Doecken bedieden de gedaente des
Brootds / het welcke men daerom altijdt
in de Kercke reberentelijck bewaren moet.
De H. drie Koningen bonden in 't selve
Hups / de waerde Maget Maria / de
Moeder van 't Kindt / en Joseph haren
Man / dewelcke twee H. Figuren ons be-
dieden / dat'er Beelden of Figuren in de
Kercke moeten zijn. Ou / ba dit is im-
mers een naechtelijck klaer beroogh en be-
wijs / ba laet sien / wterer soo stout sal zijn /
dat hy hier tegens eens kicke.

54. Vremdelingen verbannen.

Als onsen Vater merkten dat binnen
Antwerpen / wegens de vershepde Na-
tlen groote beroerte waren ontstaen / soo
seyde hy : Ba wat dypsent Dypvelen ma-
ken wy hier oock met dese vremdelingen :
Ba wy sullen'er doch noch al-eens mee-
baren : Daerom staet se al upt : Ba al
deur / deur al wegh daer mede : Ou / wat
ick tiere / wat ick roepe en bare / ick en
sie niet dat hem ymanot verroert / ba ick
sien wel dat men mijnen raedt nieuwers in
en volghet : Ja en dat het al te vergeefs is /
wat ick schreutwe / tiere / roepe en g. bare ;
ba ja / en men sal my noch (wedde ick)
C 6 het

het Preeken wel willen verbieden / ba ich zweer u by den lebendigen Godt / dat ich se al gelijk daer tegen den Hemel verbieden sal / ja dat ich se vermaledighden / verbloecken en verdoemen sal in den af-grondt van der Hellen : Ba soo siet. **Ou** wat meendy ; ba wat laet ghy u duncken ; dat ghy eeuwiglyck den sot en spot met myscheren sult : Ba loopt en beschijt u alle gelijk : ba soo siet.

55. Blijdschap over het hangen en moorden.

Als de Calvinisten en Martinisten by dupsenden / upt de Nederlanden veretrocken upt vzeese vooz de komste der Gouvernante / Predichte ons Woertje met sulck een blijde moedt : Seggende / ou ba / siet nu begint 'et eens een luttelken wel te gaen / ba nu begint het te komen / alsoo ich over-langh geprosteert hebbe / dat noch alle de Geusen en Geusinnen de Galge beschjten sullen : Ja dat alle Boomen noch sullen Galgen werden / om de Geusen en Geusinnen aen te hangen : Ba daer en zjht nu niet Boomen genoegh / ba alle tacken hangen vol / ba alle Boomen in Brabant zjn nu alsoo bekleed met Geusen en Geusinnen / dat het schijnt vooz een die seker Landt repft / dat die Velden en we-

wegen met Capercerpen bespannen zjn. **Ou** / ba wil men'er alsoo mede beginnen toe te gaen / soo is'er noch hope aen. Ba / noch prijs ich die Roode Roeden / ba die speelen al / hangh op / gelijk men den Stockbis te droogen hanght. **Ou** / ba dat zjn Mannen / ba die rogen dat sp't meynen / ba wel moeten se baren. **Wp** loo die en weten van geen simuleren. Ba soo moet men se te heer gaen / ba / ou / of daer en soude nimmermeer geen eynde af komen / dat 'st soo niet en ginge.

56. Redenen waerom hy geen Schriftuur Predickte.

Vater Cornelis, eens verstoort op den Predick-stoel komende / nae dat Brederode met eentgh Volck in 't Veldt was / begon in deser voegen ; ba goe-llens / daer zjnt'er die my achter nae seggen / daer staet dat krijfferken / dat schreeuwerken / dat roeperken / doet niet anders dan al den dagh te tieren / te gebaeren / en te byleschen op de Cassandranen en Indiaanen / en 't en predickt niet een woort de Schrifture / en boden dien komen'er noch Catholijcken selver by my / die 't my wel plat upt in mijn aengesicht seggen / dat ich dus dagelijcks met dese verma-

ledijde Setten besigh staen / en dat ick geen
Schzifture en predike. Ja is 't waer? ba
siet doch hier eens: Hec om rechts een
uurken / dat ick jupst Preken mag / soude
ick mijnen tijdt gaen staen verstyten met
Schzifture te Prediken? Ba soude ick
doch? Ba holla/ ja is 't nu een tijdt om met
Schzifture besigh te staen. Ou ba / men
behoort nu al-omme anders niet te Predi-
ken / dan alleenlijck tegens dese Ketterss/
kerck-roovers / Beelde-stormers / Ou-
taer-breechers / Sacrament-schenders / en
Donte-schijters / ba waer met moedy u?
Ou / en weet ick niet wat ick Precken sal
pepns ick? Ba die 't niet en genoecht/
blijbe daer bupten / en beschijte hen. Ba
wat segde my hier af / ja sal dit gequelt
of dit geplaeg/nimmermeer een eynde heb-
ben / ba sal ick altijd dus verhabfacht we-
sen / daer soude den Dupbel van der Hele-
len met speelen / ou ba / ghy-lyeden sul-
t zwijgen / en laten mijn Prediken alsoo ick
het verstaen / en soo 't mijn goet dunct
Of de Dupbel sal de Kaers houden / ba
soo siet.

57. Kinderen der Ketterss noch eens
te Her-doopen.

Ba / sep ons Zoerken / men moet al
Kinderen van Calvinisten en Martinisten

die eens Ketterss gedoopt zijn / doch het
Catholijcke Doopsel geben: Ba al waer
't maer om de Kinderen te belesen / en om
doch noch al te voldoen / dat'er noch aen
gebreecht van Sout / van Hepligh Olijf-
sel / van speechsel en andere Ceremonten/
ba of de Kinderen sullen haer leven langh
met alle eubelen besmet / en van boose
geesten gequelt zijn / ja met den Dupbel
beseten werden. Ba goe-lyens / het oude
spreeck-woordt en is ons van onse Dooz-
ouders niet te vergeefs achter gelaten / te
weten / als de Kinderen soo verbaerlijck
leggen en schreeuwen en tieren / dat men
dan seght: Och dit kindt sal secker qua-
lijck te belesen zijn / de Daep moeste vooz-
waer dzoncken wesen / ba goe-lyens / ghy
gebt immers die wonderlijcke mirakulen
van 't jaer wel gehoozt / pepns ick / hoe
dat'er sommige Geuse Kinderen / hier bup-
ten in de Haegh-Predicatie gedoopt zijn
de / terstond alsoo zwart wferden als Ra-
dens. Ba en dat'er noch hedendaeghs
Geuse-Kinderen / die bupten gedoopt zijn/
nu r'hus leggen en kruppen langhs de
vloer: Het een sonder oogen / het ander
sonder ooren / schreeuwende als barelijcke
Dupbels: Ba geckt en spot nu met ons
Catholijcke Doopsel / en seght dat het
sooberpe is / en dat wy Catholijcken de
boose

boose Geesten upt de Kinderen belesen/
bezweeren en bemanen. Hef vermaledij-
de Calvijnisten en verbloechte Marcinisten
als ghy zyt.

58. Klachte over te weynigh wrake.

Als de Gubernante van Antwerpen
vertrocken was / sonder meerder wzaech
te doen / had hem Pater Cornelis seer by-
ster qualijck in zijn Sermoen / seggende
Ba / siet doch / hy om 20. of 30. die men
daer t'Antwerpen magh aen een Galge
gehangen hebben / is men gepaeyt. Ou/
is dat Justitie gedaen nae advenant van
die afsgriffelijckhepd / godlooshepd / ou-
tracie / forse / kracht / geweld / en allerhande
de abominable booshepd / snoodhepd en
dullighepd / die in dat grouwelijcke Ba-
bilonten / in die helschen Dupvels-poel / of
put van aller wereldd's vuytighepd ? Het is
om upt-sinnighepd dul te worden. Ba / ou / in-
den dat Duc d'Alba van ons Koninghe
wogen / geen ander Justitie of wzaechte
soude doen / dan de Gubernante / en de
Guberneurs en Magistraten doen / ba /
soo belobe ick en verkondige u-Iteden / dat
Godt het helsche vuur met Sulpher en
Zwebel / Peck en Terre van den Heme-
lenden moet / en verflinden en verbranden
versmooren en vernietent al / de goede me-
de

de quade / beschuldicht of on-beschuldicht
langh en oudt / ba soo siet.

59. Houwelijck der Geestelijcke.

Den Pater langh van het Sacrament
des Priesterdoms gekerckelt hebbende :
Bagon / ou / ba / de Popen en Monniken/
de Nonnen en Bagijnen / beginnen nu te
Houtwen / ba hier moet meer dan eenen
Dupvel mee spelen ; ba die soo haer be-
loof de / reynighepd breecken / behoort men
levendigh onder d'Herde te delven / die
dus upt de Kloosters loopen / Houtwen/
in die se ten Houtwe'ijck nemen / behoort
de men ten minsten levendigh te bran-
den. Ou / want het is dupsendt-mael er-
ger dan een Sonde Incesti of een en-beta-
melijcke Hoerderpe met seer Rae-maegh-
schap. Ba / ick segge dat Sodomiterie
op het dupsendste deel naer soo afsgriffe-
lijck niet en is / als dese Hoerderpe van
Priesters en Religieuse / onder schijnfel
van Houwelijck / en dat die Kinderen die
daer af komen booz Godt walchelijcker
en dupsendt-mael meer gehaet zyn / dan de
Kinderen die de Vader aen zijn Dochter/
de Soon aen zijn Moeder / en de Broeder
aen zijn Suster soude mogen winnen / ja
en een on-redelijck beest. Ou / dat hem
mandt eens hier tegen roere of kicke / ba
soo

soo stout niet / ba / ick beloobe dat ick hem
de Kercke te kleyn maecten soude / ba ick
soude hem mijn tanden wel eens laten sien.
Du / wat meendy dat wy sotten zijn / al
dragen wy kappen ; ba neen / ghy en kent
my noch niet ; ba / ick sal nu booztaen wel
eens te recht toonen dat ick 'er ben. Du ba
soo moet men sprecken / ba soo siet.

70. Nieuw Lieven-Vrouwen Beeldt
tot Antwerpen.

Als die van Antwerpen een nieuwe
be Vrouwen Beeldt hadde gemaect / en
in Proceffe dooz de Stadt om droegen / be-
gon onsen Pater aldus : Ba / hoe vbande-
lijk of hoe dupbelijk moet de Antwerpse
Geusen en Geusinnen dit spijten : Ba / om
waerom roepen se nu niet gelijk se 't ja-
rent deden / tot ons Lief-Vrouwe Ma-
Cimmermans / of Mape de oude Kleet-
hoopige / gaet na de Lups-mart / behan-
gen met Paternosters / Gouden Riemen
Beursen / en al haer ander bodden / ba
sullen heur-lieder nu wel wachten te roe-
pen / want Duc d'Alba is hen-lieder nu
te na op den hals. Du ba / nu sullen wy Ca-
tholijcken wel 10. Beelden tegens een doen
maecten / en in onse Kercken stellen / in
spijt van alle Geusen en Geusinnen / ba
dat sullen se daer mede gewonnen hebben
men

met onse Beelden te versten te smijten :
Ba / niet alleen de Beelden / maer wy sul-
den oock drie Nutaren tegen een op-rechten
in spijte heur-lieder Herte. Hef snoo die-
den en verraders / als 't zijn / ba ou / sy en
hebben niemant profijt gedaen / dan
Beelde-smijders / en Schilders : Want
al-omme maect men wederom nieuwe
Beelden en Nutars-Caselen met menig-
ten in de Kercken. Diergelijcken Sacra-
ments-hupsen / Crupsen en Vanen / Orge-
len en Hooz-kappen en Kasuibels alsoo
schoon en kostelijck als se opt waren. Ba /
dit moeten de vermaledijde Calvinisten al
lijden / in spijt van hun-lieder Bach-hups-
ba / dat se de moordt stercken moet. Du
wat hebben se nu anders daer mede ge-
wonnen / dese Beelde-stormers en Sa-
crament-schenders / dan eenen bast of strop
den heur-lieder hals / en daer na het heische
dier in de eeuwige verdoementisse ? Ba
soo siet.

61. Intrede van Duc d'Alba.

Als de Graven van Egmont en Hoozn /
van Duc d'Alba gebangen waren / se-
Broer Cornelis, ba / goe-liens wat dunck 'er
nu of? Du ba / dit gaet treffelijck toe he-
ba / is dit den Intrede in 't beginsel /
wat sal 't dan noch wel met 'er tijdt wor-
den /

den / ja en beyd / en beyd. **Wa** / als ich nu
hozts booz- by 't Vleesch-hups gingh / en
eenen Vleesch-houwer daer eenen Schaepe
sagh dooden, beginnende ten eersten aen
't hooft peynsde ick / ja **ba** / so sal'er onsen
Duc d'Alba oock mede moeten te werck
gaen / **ba** / hy sal oock alsoo eerst aen de
hoofde moeten beginnen, soude 't wel gaen/
of 't en soude anders al niet doogen. Nu het
is genogch daer af / Nota, want wy willen
hier niet lange noch veel met groote Heeren
besich staen.

62. Calvinus en Swinglius.

Broerken predikende hoe het waerach-
tige Vleesch Christi in 't Sacrament des
Autaers is / begun daer op Calvinus wat-
ker te hehelen / willende de woorden Chri-
sti geestelijck verstaen hebben / en booz-
barende / sep : **Ou** / **ba** / nu komt'er een Lin-
dius, die ons soecht wijs te maechen / dat
Calvinus noch wat meer van den Sacra-
ment des Autaers houd den Swinglius en
andere Sacramentary / dat hy 't Sacra-
ment niet en houd booz geveen slecht
Bzoodt / of booz een naect bloot tecken.
Wap / wil ick u seggen Lindius : gy liegt'er
deur u leugenachtige kinne-backen aen/
deur u snoo Back-hups / en deur uwent
hals liegh-dp daer aen / dat ghy soo doet :

Wa

Wa / die Dupbelsche Ketterpe en herefie
van dien Rabbout / dien Boef Calvinus, is
immer alsoo argh / valsch en boos als de
Ketterpe van Swinglius magh wesen / maer
hy komt en wilte wat subtyler / wat be-
schetter / wat dooz-trocken'er daer van
schryven / om dat het schijnen soude of
hy bekende / en htelde / dat het Lichaem
Christi geestelijck met den Bzoodde geuut
en ontfangen wierde : **Wa** / siet doch wat
en fantaspen en raserpen / en snooden
Schelm en Derrader / met u Geestelijck
Lichaem Christi in 't beethen Bzoodts/
ba / ick segge dat het Lichaem Christi
oock geestelijck is in een hoe-scheet of
hoe-front. Ja dat'er niet soo vileyn/
dupl / noch abominable op de Wereldt en
is / daer het Lichaem Christi niet geeste-
lijck in en is : maer tusschen een hoe-scheet/
in een geconsacreert Hostie is groot on-
verschepd ; want in de geconsacreerde
Hostie is Christus Lichaem / niet geeste-
lijck / maer natuurljck / vleeschelijck / met
Lijf en Ziele / met huydt en met hary / met
longe en met leber / en met alle zijn in-
gewandte / alsoo hy van zijn gebenedijde
Moeder Geboren is / alsoo hy op der Aer-
den gegaen en gestaen heeft / alsoo hy ge-
beten en gedzonckeri / gewaecht en ge-
slapen heeft / en soo hy aen den Houte des
Kruys

Arupces gehangen en gestorven is. Want dat is Catholisch gepredicht / wie sal ver-
den roeren van een geestelijck Lichaem
Christi; ha ou / wildp het Lichaem Chri-
st geestelijck nutten / soo eet herffen-stee-
nen / daer is 't Lichaem Christi oock
geestelijck / ha soo siet.

63. Kardinalen groote Ezels.

Den Pater eens met zijn Bekende in
discours zijnde / begon seer de Eere en
waerdighed van den Paus te verheffen;
bedestigende 't onder andere hier mede
dat 'er eens gebeurt was dat Paus Julius
met veel Prelaten door de Stadt Rome
spanseerden / dat een Ezel upt eerbiedig-
heid den kop om hoogh sloegh / de lippen
op toogh / en begoft te dzyten en te ronnt-
niken / te loopen en van hem te slaen / be-
toonende alsoo een on-gemeene debotte
voor den Heyligen Vader. Een Wet-hou-
der van Mechelen / die daer tegenwoordig
stondt / sprach tot Pater Cornelis en 't an-
dere geselschap : Wy zijn grooter Parric-
en doller Ezels dan dese / want daer hy den
Paus / en Kardinalen / bespot en belacht
bidden wy se voor onse Goden aan.

64. Pasquillus dapper gehekelt.

In 't laest van September vondt men

dit nabolgende Dicht van Pater Cornelis
gestroft.



Wee u Broer Cornelisken, ghy Vrouwen Billen-
vangeapperken,
't Volck van Brugge, stelt in twist en in
't verwijt,
Door u meutigh preecken, ghy leugen-klap-
perken,
U grau-wkap deekt den rugge van een vuyl
Sodomijt,
En dese bloedt-gierige honden siet men noch
gopen,
Om te licken en te lapen, 't onnosel Bloedt:
Is 't altijd bevonden dat ghy Monnicken en
Papen,
Als Antichrists Knapen hebt geroepen men
moet, Smoo-

Smooren en branden, onthalsen en lichten den
voet,
't Sy rasende dulle, om al te hebben en te
schrappen,
In alle Landen, ander Mans Vrouwen de Eer
en 't goedt,
Het Melck, de Wolle, en Vleesch van de arme
Schapen.

Hier na op Stoel komende / soo barste
hy van gramschap / seggende; ba / nu is
den Dupbel of zijn Moeder wederom up
gelaten / met dese vermaledijde Pasquille
len te zaepen. Hef / datse noch derben be-
staen / daer se nu aldus ten onder gebzacht
zijn / p / watte snoo stoute Rabbauwen
vindt men oock / dat se Godt schenden
moet / ja is dat niet een groote stoutigheyt
Ou / men soude meenen dat sp 't niet eens
meer en soude derben pepnsen / ba / sy
sal ick nu wederom met dese ver-smoet
Pasquillen geplaecht moeten zijn / ba / ick
wilde wel dat se maer eens by my in ons
Convent haer snot-gat quamen togen / ick
belobe / sy soudent'er haer langh op pepnsen
dat sp'er geweest hadden / snoo Dieven
als 't zijn / dat se de moozdt steecken moet
ba / de Dupbel van der Hellen moet se ha-
len met Lijf en met Ziel / die my aldaer
leggen hepgaten / dan met Bzeben / dan
met Pasquillen / dan met Heberepnen /

ba / en nu die een tijdt langh gerust heb-
ben / soo heeft men terwylen de Tan-
den met my gestoocht / of met klapper-
npen van mijn besigh geweest / gelijk men
noch is / het komt my doch terstond al ter
vooren / en ick weet oock wel wie de klap-
paerds al zijn. Ba / ou / my dunckt dat ick
maer recht u-leeder tandt-stoockerpe in de
Stadt van Brugge ben. Goe-kens / ick
soude hier van 't waerdigh Sacrament
predicken / maer ghy siet wel hoe ick ge-
stoozt en geturbeert ben; ba / ick hebbe
niet een lidt aen mijn lijf dat stille staet / ba
so siet.

65. Broeders Discours.

En Leech-broer quam eens by Broer
Cornelis, seggende Pater Cornelis. Ich
bringe u goede nieuwe tijdinge; ba / laet se
hooren / sepde de Pater / de Leech sepde /
ick werde ter nachten na de Hellen gelepde /
en ick heb daer niemant van onse Orde
gebonden / Pater Cornelis seer luydt roe-
pde / sep / ba / ou / ick geloobe u weer wel
want het is noch lange tijdt genoegh om
daer te komen.

66. Besluit der Predicatie.

Den 5. October / als Broer Cornelis zijn
Sermoen vol-eynde / 't welck hy tegen
Luther

Luther en Calvijn gepredicht hadde / om dat sy upt die Epistelen Pauli tot den Galaten in 't eerste Capittel / en tot den Romeynen in 't 4. Capittel schryben en leeren dat de Mensch zaligh wordt / alleen door 't geloove in Christo / en niet door die verdiensten der wercken / seyde hy : Wa / ou / waer zijn se nu / de tandt-stoockers / die al dus hare tanden met my stoocken / nu en slupte noch en bezegele ick mijn Sermoen met geenen front / noch met geenen schegte : Wa / waer mee sullen se doch nu hare tanden stoocken / pepns ick / dat se de Duyvel schenden moet / suoo Dieven als 't zijn.

67. Valsche Prophetie.

Wa / Goe-lens / seyde onsen Pater / als ick van het Dagevter Preecke / soo beginnen veele daerom te grim-laghen / want de Lutherianen / Calvinisten en Herdoopers gelooven niet dat'er een Dagevter is / en naer heur geloove sal heur-lidder geschieden. Wa / laet se dan met mijn Sermoenen al byp gecken en spotten / sy en sullen daer niet lange met gecken noch spotten. Goe-lens / ick hebbe u seer veele diverse saecken gepropheeteert of booz-seyde die ghy al waerachtigh bevonden hebt. Daerom propheteere en booz-segge ick nu dat

dat men van desen Allerheyligen dagh tot ober een jaer Allerheyligen toekomende / van eenen Geus / noch Hugenoos / van eenen Calvinist noch Lutherlaen / van eenen Her-doopers noch Cassandrianen / niet en sal weten te sprecken / noch niets niet een en sal weten te binden noch te wijsen / alsoo sullen sy alle met die wortel in den gronde upt-geroept en te niette gedaen werden / gedenckt mijn eens daer by / en houd dese Propheete booz-secker / ick verseecker 't u / ja geen dinck soo secker. Du Boertje / ghy zijt een van die valsche Propheeten / daer staet van Matth. 24.

68. Kostelijck Exempel van het Vagevier.

Pater Cornelis spreekende van het Dagevter / bracht hy onder andere dit byspil welck hem dochte seer treffelijck te zijn / te weten / hoe dat'er eens een Hanneken de sot was / als dat sterben soude / seyde hy in Meester en Vrouw. Wa / Hanneken / komt weder / en seght ons wat dat'er gaens is. Hanneken stof / en vergat niet van anderen daeghs in der nacht weder te comen aen zijn Meesters Bedde / seggens : My Joncker en mijn Jonck-vrouw / gh'home u seggen wat dat'er nu gaens is : Och men reekent daer soo nauw / en men heldt'er niemant per quijt. Broer Cornelis

De Geest van
nelis, merckende dat hier sommige Ate-
den met loegen / werd gram / en begon
pffelgck te tieren / verdiffendeerde zjn
koffelgck by-gebracht exempel / om 't Wa-
gebter mede te bewyfen.

69. Joseph en Maria.

Op den 10. Maert verhaelde Broer
Cornelis onder andere in zjn Sermoent/
dese woorden: Joseph en bekende zjn
Huys-Vrouwe Mariam niet, tot dat sy ha-
ren eerst-gebooren Soon gebaert hadde: En
sp doen: Wa / goe-liens hier upt willen de
Ketterz bewyfen en betogen / dat Joseph
Maria bekent heeft / na dat se Jesu ge-
baert hadde / hej snoo dooz-troeken Boe-
ben en Kabbouwen / ba / wat laet ghy
duncken / dat Joseph die waerdige Mage-
Maria al-te-menis eens te heer gingh / ge-
lych ghy u Wyf te heer gaet / ba / ja juyt
al op zjn Timmer-mans / gelijch die ruy-
ge gasten gewoon zjn te doen: Hoe dunck
u dat / loopt en beschijt u / ghy verbloecht
Heretijcken en arge dupvelsche Ketterz als
ghy zyt.

70. Condé verbrandt de Kloosters.

Als den Prince van Condé by Parijs
eenige Kloosters had verbrandt / soo begon-
onsen Vater aldus te tieren en te kretsen
p / p

p / p / och / och / ba / goe-liens / de ntenw-
maren zjn gisteren hier gekomen / dat
den boosen helichen Condé, de booz-
borchten van Parijs af-gebrandt heeft / en
een wonderlych schoone Abdpe op een half
uur na by Parijs. Ouba / 't en is niet
mogelijch dat 'et den armen goeden Ko-
ningh van Brantkrjck / en de volstandi-
ge Catholijcken van Parijs / langer sullen
kunnen houden staende. Och Jesus hoe
afgriffelijch en tyrantijch smijt men al-
samme dooz geheel Brantkrjck de Prie-
sters en Monnicken nu doodt: Wa / het is
daer nu al gedaen met het Catholijche
Christen Geloobe / och wee / wee / dat edel
Koninkrijck.

71. Doet na mijn woorden, maer niet
na mijn wercken.

Als Broer Cornelis de woorden upt-
epde: Op den Stoel Moyses sitten de
Schrijft-geleerden en Phariseen / daerom
maer haer wercken en wilt niet doen/
want sp seggen / en sp en doen s' niet / etc.
Soo seyde hy / ba / waer zjn nu dese Geu-
len / dese Calvinisten die niet doen en
willen dat wy Geestelijche of Priefters
heer gebieden; ba / 't is al wat hebben
wy met de luyfge Popen en Monnicken
te doen; het zjn duyple bedel-broeken/
D 3 on-

on-hupsche / luxurieuse / Hoere-jagers / sp
besigen ander Mans Vrouwen / 't zijn
vuple Sodomiten / Maeghde-schenders /
op-geblasen hobaerdige wel-lustige Blee-
selijche Menschen en openbare Sondaers;
ja is 't waer? Een front in u-lieder hin-
nebacken / ghy vermaledijde Calvinisten/
Luthertanen / Her-doopers / Cassandria-
nen en Indianen als ghy zijt / ba / daer
hebt ghy veel mede te doen wat wy bedrij-
ven; ba / doet ghy na onse woorden / en niet
na onse wercken / en beschijt u.

72. Her-doopers moeten uyt-
geroeyt worden.

Den 20. Maert was 't: En bep gy Ma-
gistraet van Brugge / ou / en zijt ghy soo
slecht / dat ghy aen Duc d'Alba gaet bza-
gen / wat ghy met u gebangen Her-doo-
pers maecken sult. Jesus wat een slech-
tighepd is dit / ba / men sou'er kinders
om in heur eers-gat lappen / ba / sy: my
geeft groot wonder dat ghy u niet en
schaemt / dat ghy sulchen simplen saech
aen Duc d'Alba loopt bzaigen / daer ghy soo
wel den inhoud der Placaten weet als die
van Antwerpen / want die hebben noch
in 4. dagen herwaerds de 3. Her-doopers
de Vader en twee Sonen / levende ver-
brandt. Ou / ba / ick wiste wel dat Duc
d'Alb

d'Alba sulcke antwoorde geben soude / dat
ghy de Her-doopers sou justificeren / nae
't uyt-wijzen der Placaten / te weten die
hardneckigh in heur ketterpe blijven / le-
vende te verbernen / en de bekeerden te doo-
den met den Zwaerde. Ba / of meent ghy
noch al / dat men de Placaten modereren
sal / ba / wacht daer na / neen dat verseecker
ick u: Ba / Duc d'Alba en wiet by loo van
geen moderatte te sprecken / daerom helpt-
se deur wegh / en maecht se u guyt / soo
weet men wat men aen u heeft / ba / waer
toe wilt ghy se nu noch langer houden / al
epers in de pan / soo en konnen daer geen
quade kierenen van / ba soo siet.

73. Quade Pocken, waer door die
bekomen werden.

Als Broer Cornelis predichte van de
Samaritaense Vrouw / die by een Man
sat / die de hare niet en was / soo seyde hy:
ba / goe-llens ick kenne sommige Wru-
wen / en sitten hier in mijn tegenwoordig-
hepd / die veel schoonder van achter zijn /
dan de loddigen te trippen / daer haer Mans
al-te-mets by loopen van voren in 't aen-
gesichte zijn. Ba / ou en moeten dat dan niet
wel snoode Hoeren-katers zijn / dat se so-
garen loopen by de licht-gaten / ja vuple
mocken / en brengen heur Hups-Wrouw

80 De Geest van
pocken en lempen t'huys / dat se soo
doen.

74. Geen quaedt geseydt van de
Geuse Predikanten.

Den 12. April was 't : ba / siet dit komt
ons al-reede van de verbloekten Dupbel-
schen peps in Brancrijk / dat men hier
in West-Plaenderen / de Pzesters en
Monnicken / Balsoutos / Met-houders en
andere Officiers al doodt smijt. Jesus/
p / hoe wreedelijck en tierannelijck hebben-
se den Generalen Proboost van Artoys
met alle zyn volck verflagen. Och ghy
goede Catholijcken hebt doch u pattenle/
ands en maecht de Geusen doch niet
grammer dan se zyn / want sp zyn upt-
nigh boos genoegh / dat versecker ich u/
daerom en roept doch niet meer / Dobbe/
Dobbe / dob / elken Geus een strop / op
abontuur / of 't noch eens op ons u-
kappe soude mogen dzuppen / of op onsen
hals bekraken : Want den Francosen
Paps is myn al te suspect / daerom t' jan
ich ben immers blijde / dat ich noyt quaedt
of schimpigh woordt van de Calvinisten
Predikanten geseydt hebbe : Ba / ich magh
my al-te-mets wel soo een lichtbaerdigh
pdel belagchelijck kluchtken hebbe laten
ontbliegen / maer is niet te achten of der
pjne

Broer Cornelis. 81
pjne weerd te vermanen / of te bepeynsen/
of te onthouden ; ba / eplacen / dat is my al
lange vergeten / dat is soo.

75. Passie der Geusen.

Als onsen Vater soo verre in de passie
gekomen was / tot daer de Joden riefen/
krupst hem / Krupst hem / sep hy : ba / goe-
llens / al deur gaet het nu oock soo met
ons Religieuse of geestelijcke Perso-
nen / ba / de Sectarissen roepen ober ons/
smijt se al doodt / hanght se / wurght se/
brandt se / spit se / laudieert se / braedt se/
sled se / smoocht se / vilt se / blapt se / kapt se
handen en voeten af / snijdt se / ooren / neusen/
lippen en mannelijckhepd af / snijdt de Pon-
nen de bozsten af / houdt se armen en bee-
nen af / rabzaecht se en bierendeelt se/
graeft se al levende in de Werde / doet se al
de pijnen en tozmenten aen dien ghy
peynsen kond / want het zyn Popen / Mon-
nicken / geschoren koppes en kappers
geweest / sp hebben 't volck van de Apo-
stelen tijdt tot nu toe / in de Papsterpe ge-
houden / sp hebben Nutaren en Beelden op-
gerercht / sp hebben Missen gedaen / sp heb-
ben Gods waerachtige Wreesch in Woordt
betoovert / en Gods waerachtige Bloedt in
Wijn bezworen / en dat Christus natuur-
lijcke

lijche Lichaem met huydt en hape / in
't Sacrament des Auctaers is: Sp en hebb-
ben ons leecher wereldlijcke Menschen
't Sacrament niet willen onder beyde ge-
daenten geben / sp hebben geseyt dat'er se-
ven Sacramenten zijn / sp hebben 't Wolck
wys gemaect / dat'er een Dagebter is / sp
hebben geleert dat den Hemel met goede
wercken te verdienē is / sp en hebben geen
Wijf willen trouwen / en sp Bonnen en
hebben geen Mans willen trouwen / staet-
se al doot / deur / wegh daer met / smijt se
onder de voeten / treedt se de darmen ten
schijt-gat upt / springht se de pensen / Longe
en Leber ten Balge upt ; ba soo siet / dat se
soo doen.

76. Klachte over de Doodt van Aerdenburg.

Den 30. Mar / quam Broer Cornelis
al suchende en streunende op den Cancelet/
seggende : Ja / lieve Heer / ba / wat sal
het noch in 't aller-leste van dese vermale-
dijde Geuserpe werden. Ba / goe-lyens ick
begin nu al quade moedt te krijgen / wijl
de Geusen en Geusinnen dapper vermeer-
deren ; en de Catholijcken ober al in de
panne blijen / gelijck on-langhs in
Dyestlandt is geschied. Ba / terwijl dat'er
hier aen dit eynde een luten wel gaet / soo
begint het elders in dat verbloecht Dyest-
landt

landt qualijck te gaen al sou 't ramp heb-
ben. Hef wat een afgrijffelijcke Moorde-
hebben die dulle verwoede Geusen daer he-
ben acht dagen in ons Catholijck Krijghs-
volck gedaen / en besonder in de H. Span-
jaerden / die se soo Tyrannelijck verntelt
hebben / arger dan of 't Turcken waren/
och en mijn Heer van Herdenbergh / die
H. Man / die in Dancryck soo veel voor
't Christen Geloof gedaen heeft. Ou / zijn
dat Geusen : Ba neen 't en zijn geen Geu-
sen / maer 't zijn baerlijcke Dupbels van
der Hellen : Ba / sp hebben daer geschoten
met waerlijcke ysere Ketenen een bras / en
met andere grouwelijcke Instrumenten/
die men wel siet / dat se van den Dupbel
verciert zijn / om het Catholijck Bloede
upt te stozen / p / p / p / in wat een soberen
Staet zijn wy Catholijcken geraecht met
dese vermachte Geuserpe / dat se Godt
schenden moet : Och Jesus / in wat een
broefheid moet dien ouden goeden Man
Duc d'Alba wesen / p / ick soude wel wee-
nen / dat ick 't ober-peynse / dat ick soo
soude.

77. Proper besluyt van een Predicatie.

Als Pater Cornelis, lange van de ver-
dinsten der wercken gesprooch n hadde/
en dat men niet alleen doe het Geloof in

Christo Zaligh werd / soo besloot hy zyn
Predikatie / en sey : Wa / ou / waer zijn se
nu / dese tande-stoockers / die aldus haer
tanden met my stoocken / nu en slopte noch
bezegele ick mijn Sermoen met geen
scheete : Wa waer met sullen se doch nu
haer tanden stoocken / pepns ick dat se de
Dupbel schenden moet / snoo Dieben als
't zijn.

78. Traegheyd der Bisschoppen.

Vater Cornelis op Kerstdagh van de
Schaep-herders gepredicht hebbende/
sey / dat men daer by moest verstaen / de
Bisschoppen / Pastoren of Herders / wel-
ke oock de eersten in de Kercke behooren
te wesen : Wa / maer ter goeder trou-
wen / ou / waer toe dienen doch al-sulche
Bisschoppen / of waer toe zijn se doch nut
en profytelich / die altijd op haer nest
blijven sitten vasten / en laten haer
Schaepkens dus leelijch en jammerlijch
van de Wolven verscheuren. (Dit was
een streck vooz den Bisschop van Brug-
ge.) Wa / ou / behaort nu een Bisschop niet
zinnen Predich-stoel daer bukten in 't Veldt
te doen dragen / en daer op te gaen staen
Dreucken / tegen ober de Wolf / die daer
zijn Schaepkens komt ver-
moort.

moorden en op-stocken. Ou / ja hy be-
hoort daer een staeck te doen seilen / en
daer met den verlepder aen-gebonden te
staen / rugge tegen rugge / en alsoo den
Wolf den bedzieger met disputeren te ber-
winnen / in de tegenwoozdighyde van de
Schaepkens / ba soo siet. Wa / ick belobe
uden Wolf of den bedzieger / den Verlep-
der / den Haegh-Predikant / soude wel na
een gat sien / vresende dat hy 'er zynen peis
soude laten : Wa / maer replaten de Wolven
hebben 't nu goet doen / och sy weten wel
wat Bisschoppen dat se vooz handen heb-
ben / ba / sy / ick schijte in sulche Bisschop-
pen / ba / siet waer mede dat wy geplaecht
zijn / ba / mepndy dat ick onder de Biss-
schop sta? Ick hadde liever dat alle dese
nieuwe Bisschoppen / becheten waren/
dan dat ick aen haer-ieder eers-gat vpen
soude moeten halen / of dat ick se in 't gat
soude moeten kruppen / ba soo siet : Wa / ick
en sta onder niemant / dan onder den
Paus / en onder mijne generale Obersten/
dat ghy 't weet / ou / en als ick noch meer
gesepdt hebbe / ba / waer toe wilt ghy-ite-
den my dan met den Bisschop quellen en
plagen : Wa / dat den Bisschop zyn gat be-
schijte / en laet mijn met vreden / ba soo
siet.

79. Lijdszaamheid van Broer Cornelis.

Desen Pater / weder een blinnigh Pas-
gull na hem gekregen hebbende / nam zijn
teem van den Lijdsamen Job, en sep / ba/
weerde Moeder Gods / wilt my doch pa-
tientie verleenen / gelijk desen patientigen
V. Vriendt Gods S. Job. Ba die ver-
bloechte Her-doopers quellen my soo met
haer vuple beschetten front-pasquillus / dat
het is om zijne sinnen te gemissen / ba ick
set'er mijn hals onder / dat een ander soo
veel quellingen / hekelinge / byllinge en
pasquillinge te liden hadde als ick / ba / hy
soude sot en dul worden; ba / maer epla-
cen! ick verdraegh't al / gelijk desen pati-
entigen Vriendt Gods S. Job; want ge-
lyck hem den Dupbel van alle zynen rijck-
dom en goet beroofden / alsoo nemen en
rooben my die vermachte Pasquill-dieft-
ters mijn Eer en Fame: Ba eplacen mijn
Eer is ober langh wegh / ba / mijn Eer is
met een strootwis verkocht door alle dese
beschetten front-byeben / lieberepen en
Pasquillen / al soud ramp hebben. Nu
wel ick moet patientien hebben met dien
verduldigen Vriendt Gods S. Job, en dra-
gen mijn liden in mijn herte / want hoe
dat ick'er mijn meer in quelle / vergram-
me / stoore en tozmentere / hoe sp daer in
meer

meer glorieren / verblijden / betten en
groepen / sulcke arge snoodde valsche deur-
trocken generatie is datte. Ba / dat se de
baerlijcke Dupbel met Lijf en Ziel in de
Helle smijte / en steecht se aen een speet/
braedt se en drooghtse tegen 't eeuwighe hel-
sche byer / met barnende Peck / Solber/
Swavel en Tarre / ba soo siet.

So. Liever blindt dan doodr.

Onsen Pater was een goet teer-Gesel/
en keech soo veel in de Roemer en Kan / dat
zijn gesicht seer daer door verzwacht wiert.
De Medecijs seyden / Pater Cornelis
soo ghy u gesicht niet geheel wilt verlie-
sen / soo moet ghy weynigh Wijn's drinc-
ken / en den selven wel wateren. Ba / ha/
seyde Cornelis, dat ware wat jents / wy
willen lieber de venstren verliezen / dan
het gantsche Hups.

Dr. Geestelijke en Wereldlijke,
hoe se accorderen.

Als Broer Cornelis op een tijdt de woos-
den Christt upt leyde / in de Wereldt sul-
ghy verdruckingen hebben; seyde hy: Ba
ep-lacen wat willen wy Vriesters / Mon-
nicken / Nonnen en Bagijnen / dan doch
anders van dese Wereldlijke Mens ver-
wach

wachten / dan alle druck / lijden / persecutie / tribulatie en verdriet / alle bespottinge / versmaetheyd en verachtinge ? Want die wereltlycke Menschen en mogen ons geestelycke Personen doch niet sien noch luchten. Ja sy willen doch selfs al Priesters wesen / gelijck die verbloechten Her-dopers bescheten front Wischop tegen my argueerde / ba / nochtans en zijn se niet gewydt noch geschorren / ba / zijn se dan niet jente Priesters ? Ba / maer 't en is anders niet / dan een qua boos af-gonste en benijdinge / die de Wereltlycke tegens ons geestelycke hebben / en daerom moeten wy doch altydt met heur-lieder dwars in den sack liggen / en eeuwigelijck van heur-lieder begrepen verhesen / en verknusen / en verhabfacht / en verhabfacht worden. Ba / daerom en spijret my doch te meer / dat ghy geestelycke Personen noch dus veel conuersatie of gemeenschap met 'et wereltlycke volck houd / en gaet daer noch by schotken en brocken / kouten en klappen / om dat se u-lieder een schoon vrendelijck aengesicht togen / ba / maer achter rugge / lagchen en gecken sy met u / is 't niet jent ? Ba / sy / hoe hebben sommige Priesters daer in de Taberne / de drie koninkgen upt en in gelooopen schincken en drinc-

drincken / daer die groote Geusinne nu gestorven is. Ou / ba / aldaer de Priesters in Hups quamen om te drincken / ba 't was altydt met een vrolijk Aengesicht te seggen / Hiep sa / zijdp daer mijn Kullkens / sa komt binnen mijn Kullekens / komt mijn Kullekens komt. Ba / daer most mijn Zuffronto den haer Haerchens eens gekust zijn / daer naer was 'et in de Keucken te loopen : Sa Capt daer wijjn booz die versmachte Daven daer binnen / en stelt se een Banquetten. Ou / ba en sulcke groote Geusinnen / die soo met de Priesters weten te schimpen en te spotten / Begræft men noch al op het Gewijde Kerckhof / by goe andere Catholijcken / by daer speelt die baerlycke Duppel van der Hellen mede / ba soo siet.

82. Blijdschap over de Doodt van den Heer Zweybrucken.

Broer Cornelis verstaen hebbende / dat den Hertogh van Zweybrucken den elfden Juny / schielijck was Overleden / sep / ba / Jesus / Jesus / hoe is ds kansse geheert / ba wat een Roede zijn wy / Catholijcken / van onse Heers quijt / ba / noyt geen meerder blijdschap onder ons Geestelijcken. Ou / ba / nu blase ick die verbloechte Duptsche Leren-Cersgaten / wederom al upt mijn wandt / gelijck Lupsen en Dlopen / ba / wachte

wacht u-lieden daer vooz/ al die Tupsen en
 Blopen/wacht/wacht/ich blase/phuf/phuf
 daer / alle Tupsen en Blopen onder den
 hoop/ ba/ sp Duptsche Teren-Cersgaten/
 ba/ sp / dat ons die Tupsige versmachte
 Teren-Cersbillen / soo te vergeefs be-
 anghst/bedzoest ende benautot hebben. Ba/
 nu schame ich my selven tot achter in mijn
 Hoozte / dat ich dus deerlijck bezceft/
 bebeeften en verbaert ben geweest / vooz
 die dupt stinchende Teren-Cersgaten / ba
 schijten eens/ sp/ sp/ is 't anders niet ; ba/
 wy Catholijcken maecten altyds van een
 Weest eenen Donderflagh ; ba/anders geen
 gebreck en hebben wy aen ons / dat wy soo
 en doen. Jae weerde Moeder Gods/ wat
 een blijdschap moet daer / in Branchrijck/
 nu onder de Catholijcken zijn/ ja en moet 't
 niet ? Ou/ ba/ dien Verdoemden Condé,
 met een Pistolet vooz den Dupbel gehol-
 pen ; ba goe-Itens ich Preechte doens dat
 dien Prins van Condé, zijn Herffe-becken
 af-gemeten werd/ maer na-maels quam
 de seekere tijdinge / dat hy eerst met eenen
 Pistolet vooz zynen dupbelschen Kop ge-
 schoten werd/ en daer na zijn Herffe-be-
 ken af-gesneden / en aen den Koningh van
 Branchrijck gesonden. Ba/ nu is immer
 dien Vermaledijden Condé Doodt / dien
 verbloecten d'Andelot Doodt/ en nu die
 groot

grooten Hel-Wondt van Zweybrucken,
 oock Doodt / en al vooz den Dupbel / in
 d'af-grondt der Hellen/ ba/ soo siet.

83. Ontdeckinge van de Heymelijske Discipline.

Da dat Pater Cornelis, de heymelische
 Discipline aen de Jonge Maeghdekens/
 Gehouwde Vrouwen ende Weduwen/
 enige Jaeren langh bedient had / soo is
 zijn bedzogh ten laetsten gemerckt / en aen
 de Magistraet van Brugge gebracht / doe
 werd hem de Stadt ontsejdt / en most
 na Yperen hem begeben. Calleken P. was
 een van zijn eerste Disciplijn-Kinderen/
 vooz haer is oock dit schandelijck bedrijf
 in 't openbaer gekomen ; want sy op een-
 ge vreemde Geruchten/ die van dese saken
 gingen/ in den Jaere 1558. vooz de Ma-
 gistraet ontboden zijnde / bekende / dat de
 Maeghden/ Weduwen/ en Gehouwde
 Vrouwen / seekeren vrolijcken Dagh
 hadden / tot Calle de Najage, waer Pater
 Cornelis met haer vrolijck was ; daer
 ongh men Liedekens / en sejden Refe-
 repnen ; en Broer Cornelis eyndelijck
 van den Branch bevangen zijnde / vatte
 Jongh-Vrouw Pr. by de handt / om met
 deselve te danssen/ als Francijnken Vouge-
 maers een Galiliarde/ met de Mondt/ dooz
 een

zen Ham speelde. Dit onder de ander
Disciplijn-Kinderen verspreedt werden:
de/waren sommige daer ober verwondert/
en andere ontsticht/ princpalijck Calleken
Pr. die met noch twee andere Maeghde-
kens hier ober in discours raecten / seg-
gende Calleken, datse groote inwendige
bezwarenisse hadde; eene genaemt Aelt-
ken, vzaeghde waer in dat sy bedorft
was/ Calleken seyde/ in 't gene met Vader
Cornelis gebeurt is; Aeltken wilde sulckis
met veel redenen ten besten dupden / Cal-
leken seyde; sou men daer niet on-gerust
in wesen/ men staet daer Moeder-Paecht
booz hem / en hy is oock een Menschje/
wat weet men / of hem eens wat Men-
schelijckis mochte ober-komen. Aeltken
wierde ontroert/en seyde/ dat en konde van
soo een Heyligh Man niet gebeuren / hy
was niet een simpel Mensch / maer een
Engel in een Menschelijck Ligchaem/
die niet en Sondicht/ al is 't dat wy sulckis
niet en begrijpen/nochte verstaen. Calleken
seyde / ick neem dat hy niet en Sondicht/
maer of hem nochtans in 't Paecht ver-
toonou / pets Menschelijckis ober quame/
hoe soud ghy u houden / want waer 't dat
ghy 't hem roe-let / soo en soud ghy dies
niet-te-min Sondigen. Aeltken antwoor-
de; ick soude het obediencelijck laten ge-
schieden/

al soud'en'er oock seuen Kinderen
af komen; want ons Heere en soude ny
dat booz geen Sonde rekenen / dat ben ick
secker/om sulcken Heyligen Mans wille/
die dat sonder Vleschelijcke genegentheyt
doen soude. Eben-wel bleef Calleken van
een ander geboelen: Ende Berken Pr. die
daer mede by was / t'Huyg gekomen
zijnde / verhaelde alle dese woorden aen
Jonck-Vrouwe Pr. welke het terstondt
aen Broer Cornelis gingh ober-bzielen/
die hier ober soo vergaant ende verstoort
was / dat hy stracks na Calleken gingh/
en haer dede persuaderen / datse de heyl-
melijche Discipline geloofde en booz-
stondt: Jae hy dede haer in de tegen-
woordighheyt van B. Peter, bekennen/
datse hem te on-recht en valscheelijck ge-
blameert had: Oock met Ondertecke-
ninge van haer handt/ op een Bziesse/ met
welck Bziesse Broer Cornelis meynde seer
wel bewaert te zyn/maer 't holp weynigh/
want of wel Calleken noch eensge tijdt on-
der zyn Disciplijne bleef / en dickmaels
3. a 4. uren Paecht booz hem stont / ofte
ober een Banchjen leggende/ ende soo soe-
telijck gegeesselt wierd / soo deed sy 't selve
met een groote schroom / en na-bedencken/
werdende 't selve te mets ruchtbaer / niet
alleen booz het gepjaet / maer oock booz
Broer

Broer Cornelis selfs / die in zijn Predicatie niet dupsterlijck tegen dit gesnap Predicatie / seggende / men most de Paerlen en Rosfen booz de Zeugen / Verckens / en Zwijnen niet stropen. En noch verder met Calleken en zijn Biecht-Kinderen / in het gespreck komende / alsoo 't nu begon te haperen / seydense / Dater soud ghy dese Disciplijne wel upt de H. Schrifsture kunnen bewijfen; ba / ja sep Broer Cornelis, en staet er niet in den 31 Psalm / veel zijn de geesselen der Sondaren: En in 't H. Euangelle staet daer oock niet: Wee den Knecht die des Heeren wille weet en niet en doet, want die sal veel Slagen ontfangen; wat secht ghy hier toe / dit is immers Schrifsture; en hoe-wel Calleken hier op antwoorde / datse hem dese Texten mentghmael hadde hoorren verklaren / en echter geen gewagh maken van de heymelische Disciplijne / of secreete Penitentie / soo wist hy dit seer listelijck te ontleggen / seggende / 't en waeren geen dingen booz den Predick-Stoel / ofte geen Wereldis-gefinde Menschen. Daer nae verhaelde Broer Cornelis noch eenige Passagien upt seecker Boeck / dienende mede tot bevestigingh van dese zijne Disciplijne. Hier mede meynde den Dater / dat hy zijn Sustertjens genoegh reyzeden had gestelt / maer Calleken viel hem

hem weder tegen / en seyde Cerwaerdige Dater / ick en sie niet beschepds genoegh upt de H. Schrifsture / tot dese secreete Penitentie / ende verstaet het alsoo dat die maer alleen op Menschen goetduncken / en geensints op de waerheyd gefonderert is. Doen meynde Broer Cornelis rasende dol te worden / en seyde / ba Jesus Calleken, ba / Godt behoede ons / Godt zegene ons / hoe spreekt ghy dus / jae / Lieve Heere wat is doch dit geseght / ba Maria de Moeder Gods bescherm mit ons. Hier nae gingh Calleken by den Gardiaen te Biecht / en openbaerde hem al de heymelijche Penitentie van Broer Cornelis, daer lagen doen de Mofseien in de Wsch / Broer Cornelis meynde rasende dol te worden / schold haer booz een af-ballige / Kaffan-zaen / Calvinist / jae Dupbelinne / met haer af-snydende van de gemeenschap der Roomsche Kerck. Tot hier toe had Calleken gezwegen / maer nu sprackse Luffer upt de mondt / wee u ghy bleeschdesinde Broer Cornelis, die dooz ons haeracht vertoonen / uwe on-kuyffche Dogen tracht te verzaden / en diergelijche dingen meer / alle bekendt booz de Magistraet van Brugge. Als dese secreete Penitentie eerst upt was gekomen / dooz eene Becken Mals, die deselve an de Probin-
tael

96 De Geest van Broer Cornelis.
tael hadde geopenbaert: De Magistraet
alle dese dingen wel rijpelyck overwogen
hebbende / dat Broer Cornelis maer was
een schandt-bleck van de Cerbaerhepd / en
noch veel hier dooz van de Roomsche
Kercke dede af-ballen / hebben hem ten
stond na Daesschen 1563. in haer Klooster
tot Uperen versonden. Daer hy selfs
moeste penitentie doen / dan hoe dit de Ma-
gistraet van Brugge nae zijn weder-kome-
ste is bekomen / met geraes en getter te-
gen deselve / getuygen zijne Predicatten op
dat subjeet gedaen: Dan dit zy genoeg van
de ontdeckinge der heymelijcke Disciplin
en secrete penitentie.

E Y N D E

compl. S

